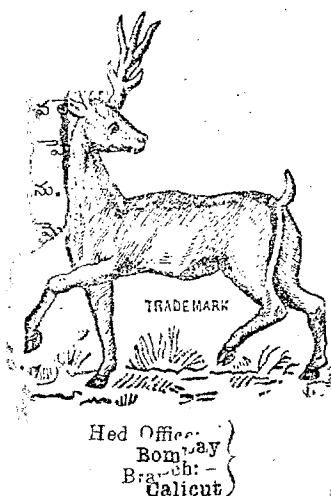

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును 308858

3. చెన్నఘజు 1916 సం॥ నవంబరు నెల 1 వ తేది బుధవారము
స శ నా మ సం వ త్స ర కా క్తి క మా స శు క్ష ష స్తి ౬. No 178
సంచిక ౧౭౮

చత్రములరాజు

అసలు "లేడి" గుటుతు

అందమైనకు, చౌకికు, చాలకాలము మన్నుటకు "లేడి" గుటుతు గల గొడగులనేవాడు. "లేడి" గుటుతు గొడగులే చాల మంచి" పని క్రతివారును చెప్పుదురు. వాటియ వస్తు పదార్థన సభయందను పేరు వహించిన దిదియే.

బనియ న్ను, ఫెల్టర్ పీలును చాల తక్కువ శేట్లకు దొరక గలవు. వలయవారు ఈ క్రింది విలాముగకు వ్రాయుడు.

Ebrahim Currim & Sons,
Umbrella Merchants,
No. 251/53, ESPLANADE ROW, MADRAS.

సంగీత ప్రధాని

నెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అభిప్రసిద్ధి కెందిన వాక్కిణ్యగాన విద్యాపాఠంగతులైన విద్యార్థి కె. మదాచార్యులు, కె. వి. శ్రీనివాస అచ్యుంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులు ను, స్వరజతులు, వర్ణములు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, పట్నం నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతులు, చీటీతకృతులు మొదలగు, నుమారు 140 వురు బహులును స్వర, హామిత్యతాళ, కాలము లకుగురుతు శేర్మచింతకరి కులగ్రమగ్రాహ్యుగునముల వ్రాయబడియున్నవి. వాక్కిణ్యము, వీణ ఈ ఉభయవార ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి సుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. చిలిక్రాను 16 పుటలు నైజు 500 పుటలు. దశసరి శ్లోకములతో ముగిసెను. కాలికో బయిండు బంగారు గిలులు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ క్రిందివాకికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు హో అండు కంపెని,

546

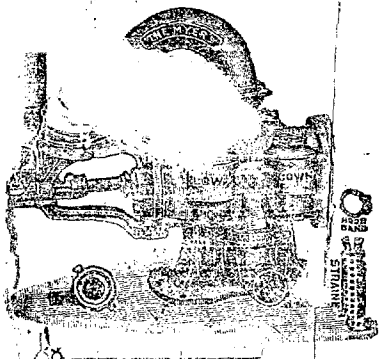
చింతకర్, చువ్రాను.

కె. బి. జోషి అండు కో.

సెక్టరు విల్లింగ్

నెం. 321, హార్వర్డ్ రోడ్డు, పోర్టు, బొంబాయి.
పూర్వముగా పరిచయమునది.
హాడవుక ఫోర్ములనుపు.

25 అడుగుల లోతునుండి స్పష్టమైన అంత ఎత్తు వైకలగును. గంటకు 500 గాలముల వాడును. అంగుళములు గుళియు. నిక ను చూపుటకును, చూపిన వైకి కొట్టుటకును చూపు ట్టు చేయ నుడును. ఒకచోటనుండి మరొకచోటకు కులభ ముగా తీసికొని పోవడదగి యున్నది. బహు స్వల్ప క్రికో ఎడ తెగని ధార ప్రసారం చేయును. ఒక్క ముడి పని చూయును. 537

పీప్ కెల్ సంగ్రహించిన ప్రాచీనము.
కాదులమును సేసి ముడు ప్రాచీనము.

సర్వవృత్తిక విష సంచీవిని.

మారు (100) రూపాయలు బహుమతి.

ఏమ్యును వచ్చువారు!

నవ్వును బోదురు !!

శేలుకొండపొటువలన, మంట పోట్లకు తెగిన పరిహారమును బొంద లేకమిగులకష్టపడువారలకై మేమి యావధమును గనిపెట్టితిమి. వట్టిక చోట నీమందును డైరెక్టర్ లో ప్ర కార ముపయోగించిన ఒకటిరెండు నిమిషములలో నుంటులు పోట్లుపో వును. ఈయావధమునందు గుణము లేదని యుజువు చేయు వారలు

మా యావధమును మాకు తిరుగపంపి తమకు సెలవైన మొత్తమును రాబట్టుకొనుటయేగాక (100) మారురూపాయల బహుమతి సంకుటకును నర్హులగుదురు.

తెల 2 సీసాలు గల ప్యాకెట్టు 1-కి 8 అ. పోస్టేజి 6 అణాలు ఒకశేతడవ (2) ప్యాకెట్టు తెప్పించుకొన్న పోస్టేజి ఉచితము 1 డజన్ ప్యాకెట్టులకు పోస్టేజిలో న్ను 5.0.0

1 డజన్ ప్యాకెట్టు కొన్న వారికి (1-8-0) తెలగల ఛాక్ సలర్ ఫోటోటక్ పేనా ఇనాము.

టి. సీతారామ మొదలియారు.

3. కందప్ప మొదలిసీధి, తిరువల్లి క్కేజి, మదరాసు.

అమృతాంజనము

చూడని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి నెల 0-8-0

తలనొప్పులమాన్యును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును పార్శ్వపునొప్పుల వారదోలును. పోట్లపోగొట్టును ప్రతియిండు ముండదగిరిది.

తేలునుందు నెల సీసా ౧-కి 0-8-0

తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు.

వాధ నరముల నెండు నెద్దనరమునెద్దరనుండి లాగుట ప్రాగం

భింబును. కుట్టినచోటును బండ పొయింటుల చేసిన వాధ తిగ్గును. ఈ వ్రాసము ననేవలం పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల ఘాటుగలిగి నీటివలె

నుండును. నెడకుండుటకు గాను తక్కువ బిరదా గల సీమాలో నుండు పోయబడినది. కుట్టినచోట కొంచెము మంచుపోసిన వాధ మాను నగును. మందును గలిగియున్న తాము వాధపడక వితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, శ్రీశిరోడ్డు, బొంబాయి
7, కెంబుసెట్టి వీధి, మద్రాసు.

వాధాపీడితులకు నమ్రు: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంత్. ని వనోపధిసారసవరిలా

అపకృతభృశు రక్తముకలన జనించువాడ్యములకు కిరీటమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను శరీరావస్థలను అన్నివిధి గలవలన గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుద్ధకారిణి

(28)

వాధాపీడితులకు గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను. అన్నివిధములైన దోషములను నును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారెసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును సగును. శరీరావస్థలను గలగ జేయును. 15 రోజులవర కుండుటకు 4 టేబుల్ స్పూన్ బుడ్డిలలో అమృతమును.

గ్రాటరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144, No. 2 BOMBAY,

జూ బు లు.

విలేఖకులకు ప్రకటన.

ఒక ప్రాంతవిద్యార్థి:— ఆంగ్లమున వ్రాసినయు త్తరములు ప్రకటింప జాలము.

పురవాసి (వెలివెల దేవస్థానము):— ప్రభువుగారికి వ్రాసి కొనుట ప్రభుత్వకర్తవ్యము. వి. వెం. చ; పి. ఆర్. శ; విలేఖరి; కే. నూ (భగ్యము); ప్రకటింపలేనందులకు చింతిలుచున్నాము.

నూరియొక సభ్యుడు:— చర్య నెంచుట ప్రస్తుతము పయోగకరము కాదు. సంపాదకుడు.

I

ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగార సభికుల కొక మనవి. అయ్యా,

ఆంధ్రదేశమును చాలా గ్రంథభాండాగారము లున్నవి. ప్రతి భాండాగారమునకు ఖక్కిన పత్రిక లటుండ ఆంధ్ర పత్రిక తప్పక వచ్చుచుండును. ఒకానొకటో ఆంధ్రపత్రిక లేకున్నను దేశీయ పత్రికలలో నొకటైన తకుండనని నానమ్మకము. హోమురూలీగు విషయమైన సమాచారములు పాఠకు లందరికి దెలిసియే యుండవలెను. ఈ గ్రంథాలయము లన్నిటిలో దినమునకురమారుమి రెండువేల పాఠకు లుండక బోరు

ఇంతమంది పాఠకు లుండియు, హోమురూలు ఉపయోగములు తెలిసి యుండియు, ముగ్గురు చేరిన నొక లీగుకాఫి సాపించుచున్నది దెలిసియుండియు లీగుసాపించి, యిప్పటికి నెలాపది హోమురూలు కావచ్చియు, నింతవరకు గ్రంథ భాండాగారముల స్థాపితలవల్ల గాని, పాఠకులవల్ల గాని హోమురూలీగు, కాఫిలు సాపింపబడకుండుట వలన దేశీ కాఫిమానులకు ఋణాహము అశ్చర్యము గలుగుచున్నది. కాబట్టి వారింతట నయిన శ్రద్ధ వహించి తమతమ గ్రామము లలో కాఫిసభలను స్థాపింప వేడెదను. ఇందువిషయమై యేసం గతులైన దెలిసికొనవలె నన్న, శ్రీకృష్ణ బి. పి. వాడియా (Mr. B. P. Wadia Adayar) గారికి గాని చెప్పవట్టుం యదృష్టవేడు 10 నెంబరు గృహములో ఆగ్నేనైజిగు శ్రీకృష్ణ గారికి గాని వ్రాసికొనవచ్చును. నన్నడిగినయెడల నాకుం దెలిసినంతవరకు దెలుపుటకు సిద్ధముగ నున్నాను.

వింజమూరి భావనాచార్యులు.

II

హోమురూలు ఆంధ్రోద్యమమునకు వ్యతిరేకమా లేక సహకారియా?

అయ్యా, భరతఖండమునందు ముఖ్యముగ చన్న రాజధాని యందు దినదిన ప్రవర్ధమాన మగుచున్న హోమురూలు లీగువారి యుద్దేశ్యములు ఆంధ్రోద్యమోద్దేశ్యములకు వ్యతిరేక మేమాయని కొందఱాంధ్ర దేశీకాఫిమానులు సంజేహించుచుండుటచే లీగుయొక్క ఉద్దేశ్యములు ఆంధ్రీకరించి తమపత్రికలో బ్రచురించి యున్నాను. ఇట్టివికి వారి సంజేహము తీరినట్లు లేదు. కాని వారి నొకొకరిని కేవలము పొరపాటు.

హోమురూలు వారి యుద్దేశ్యములు, దేశీయనకు తగినన్ని రాజధాను లుండవలయు ననియు సాధ్యమయ్యింతవరకు భావా ప్రయుక్త/రాష్ట్రము లుండవలె ననియు ఆరాష్ట్రము లన్నియు ప్రత్యేకము చేసి కావనిర్మాణసభలు గలవై తత్సభికులందరు జనులచే నెన్నకొనవా రుండవలయు ననియు పరిపాలకులలో కొందరు మాత్రము ప్రభుత్వము వారిచే కొరబడినవారైనను చాలామంది ప్రజాప్రతినిధులే యుండవలయు ననియు, అన్ని చిన్న రాష్ట్రము లొక రాజ్యములో అంతర్భాగములుగ నుండవలయు ననియు హిందూదేశ రాజ్యమునకు నొక పార్లమెంటుసభ యుండవలయుననియు ఇది బ్రిటిషు చక్రవర్తిగారికి బొంబడి యుండవలయు ననియు మొదలయినదే ఆయాశ్చర్య.

ఆంధ్రోద్యమము ప్రత్యేక ఆంధ్రదేశమునకేయుద్దేశించబడ్డదేకాని హోమురూలు ఆంధ్రులకు ద్రవిడులకు బంగాలీలకు గుజరాతీలకు వారి అన్నిభాషలవారికి నుద్దేశించబడ్డది.

హోమురూలు లీగువారి యుద్దేశ్యములు నెరవేరేనేని మన యాంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకరాష్ట్రము ప్రత్యేక సర్వకళాశాల మొదలగువిషయములకు సంజేహముండదు. కాబట్టి మనము ప్రస్తుతి ప్రభుత్వమువారితో ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకరాష్ట్రము గలదు యుండవలెనని చూచు. హోమురూలు వారి యుద్దేశ్యముల నంగీకరించి దేశమంతట లీగులను స్థాపించి పనిచేయజూచుచున్నాము.

ఆంధ్రోద్యమ సంఘమునకు శ్రీకృష్ణగారున్న శ్రీయు. కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు సంఘము హోమురూలు లీగులో మెంబరుగ చేరినారు. సదరు ఆంధ్రోద్యమమునకు పట్టుకోవచ్చు యనతగిన శ్రీయుత భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్య పంతులుగారు ఆంధ్రదేశీలీగులకు కావ్యదర్శిగా నుండుటకు దయతో నంగీకరించివారు. నేనును ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రమును కొర గుంటూరు పురజనులలో విద్యాభివృద్ధిలను హోమురూలు లీగులో చేరినాము. హోమురూలు ఆంధ్రోద్యమమున కంతమాత్రము వ్యతిరేకము కాక పోగా మిగుల సహకారి కాబట్టి ప్రతి యాంధ్రదేశీకాఫి మానియు దేశమంతట హోమురూలు లీగుల స్థాపించవలయునని విన్నవించు ఆంధ్ర దేశీకాఫిమాని

III

వేంకటగిరి హైస్కూలు మైదానము అయ్యా;

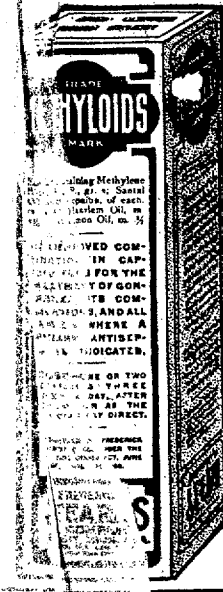
తమ పత్రికలో ఈనెల 27 వ తేదిన వేంకటగిరి హైస్కూలు సంబంధమయిన ఆటమైదాన విషయమై ప్రచురింపబడిన విషయమును నేను చూచినాను. చూచినపిదప జవాబు వ్రాయుటకు తగవు కాదని యెంచి యీ యుద్దరమును వ్రాయుచున్నాను.

మైదానహరించిన ఆటమైదానము పాఠశాలకు చాల దూరములో నున్నది. అదియునుగాక ఆ మైదానమునకు పోవలయునన్న వెద్యతోట, పొలములు వీనిగుండ పోవలయును. బాలురు వారి చెండాటల నాడి మజలుసమయమున సాధారణముగ చీకటి పడుచుండును. అట్టియెడ పాములు మొదలగు విషజంతువులు మార్గమున తిరుగుచుండుటవలన బాలురకు అపాయమేదయిన కలుగునేమో యని మేమును దిగులుపడుచున్నవారమే. ఈ కారణములవలన ఇనస్పెక్టర్లు కూడ ఆటమైదానము స్కూలుకు సమీపమున నుండవలయు నని చెప్పుచుసమీపమున ఆటకొరకు ప్రదేశమును గొనుటకై రు 750-0-0 యిప్పించి యుండుటనిజమే. అట్టిప్రదేశమును సంపాదించుటకై మేమును సాధ్యమైన ప్రయత్నములను జేయుచున్నాము. ఇంతలో జమ భానాక్షబోవారు మా ఆటమైదానమును పోలో ఆటకొరకు ఉపయోగించు కొందురని మేము విన్నవోడ నేమాకును వేరు ప్రదేశమును సమీపమున చూపుచురని మిక్కిలి సంతోషము కలిగినదే కాని ఈ పాఠశాల యందలి ఉపాధ్యాయులకు గాని విద్యార్థులకు గాని పూర్వపు మైదానము పోవునదిచింత ఈగరితయును లేదు. ఇట్టియెడ మా విద్యార్థులలో నొకడు మీ. పత్రికలో ప్రచురించిన ప్రకారముగ వ్రాసిననీ విషయము మాకు చాల అద్భుతముగ నున్నది.

ప్రస్తుతపు వేంకటగిరి రాజాగారు తమ గ్రామములలో నుండు ధర్మస్థాపనముల విషయమై మిక్కిలి శ్రద్ధను వహించి వానిని ప్రబలపరచు తలంపుకలిగిన వారుగా నున్నారు. మతీయు మా పాఠశాలయందు విశేషాభిమానమును గలిగియున్నారు. అట్టివారి మనస్సునకు నాయాసము కలుగునటుల మీపత్రికలో ప్రచురింపవలసిన పాఠశాల అభివృద్ధిని సూచింపవలెదెడి ఉపాధ్యాయులుకాని, పాఠశాలవలనలాభమునుబొందెవిద్యార్థులుకాని వ్రాసినారని ఊహించుటకు అనక శము ఎంతమాత్రమును లేదు. పాఠశాలకు సంబంధించినవార తనకో తాము వ్రాసినదానివలన గలిగెడి ఫలము నెటుంగక యోచనలేక వ్రాసియుండె నని నేను ఊహించుచున్నాను. జవాబుదారిలేనివాడెవడో వ్రాసిన దానికి శ్రీరాజాగారు అయాసము జెందక మనుషటికలెనే మాపాఠశాలయందు ఆదరణను గనుపరచవలయు నని ప్రార్థించుచున్నాను. ఎవడో ఊరు, పేరు లేనివాడొకడు వ్రాసినదానివలన మాపాఠశాల మాజేబు పాఠశాలను వృద్ధిపరచుటకుగాను శ్రీ రాజాగారు చేయు ఏర్పాటులకు భంగము కలుగునేమో అను మా విచారమును మాన్చి ఈ పాఠశాలయందు విద్యార్థులైయుండు వారును, ఉండపోవు వారును కాశ్వర కృతజ్ఞతను గనుబరచుటకు అవకాశ మిస్తురని శ్రీ రాజాగారిని వివరముగ ప్రార్థించుచున్నాను.

చింతామణి రఘునాథాచార్యులు హైదరాబాద్.

కృష్ణా డిప్రీవు గుడివాడ తాలూకా వెంట్రప్రగడ గ్రామమున నూరవసేని వేంకయ్యగారి ప్రోత్సాహమున శ్రీ నామేశ్వరస్వామివారి పుస్తక భాండాగారము స్థాపించుటకు గాను ది 29-10-16 తేదిన యరవదియంది చందాదార్లు సహారాను శ్రీహరుహరి- వేంకటాచార్యులుగారి ఆగ్రాహనాధిపత్యమున మీటింగు జరిపిరి. వారి తీర్మాన ప్రకారం 100 పుస్తకములతోను రు 220-0-0 లు మూలధనముతోను గ్రంథాగారము స్థాపింపబడినది. అని కాశ్వరదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

మిథిలాయిడ

శ్రీరాగముల వైత. ఇమే పగిలేసి, సంపూ ముగా గుణ మిచ్చు ఇతజ్జన్మ చేసుకో కంటే నిది మంచిది. నీ గాని మూత్రకృచ్చి గాని గలిగింపదు. రుక్రముగా తగ్గించు నిర్దుష్టమైనది. ముగా గొంపో న గు పుచ్చుకొనుటకు నుండును. శీ దొరకును. మిథి

నోటీసు.

- తిరుపతి వగైరా 2
1. త్వరం ఆగస్టు సెప్టంబరు 2 వ తేదీ వగైరాలు ఈ దిగు
 - 16 తేదీ నుండి నవంబరు నెల 1-వ ఘంటాకు పతి దేవస్థానం ఖజ వేయబడును. మేలంలో సవాలు చెం దేశీకాఫి ద్వారితో ముందుగా 2 సంవత్సరాల వట్టి సవాలు చేయవలె నుమా
 1. బంగారు పతకం 30 తులాలు వంతున 6
 2. బంగారు పతకములు (వకలాటు) రకములు 1
 3. వెండి పతకములు 1000 తులాలు వంతున 10
 4. వెండి పతకములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 5. హా. పతకములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 6. తేగడ పతకములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 7. తేగడ పతకములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 8. తాంబూల పతకములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 9. వస్త్ర పతకములు (వకలాటుగా) రకములు 1
 10. కర్పూర పతకములు (వకలాటుగా) రకములు 1
- మహామంతు ప్రయాగ దాస్ విచారణక

విశేషమిల్లు కం

విశాఖపట్నం విశాఖపట్నం పేక క్రింద ఈ ది. గాదుచేయబడిన తాలూకా స్తులు, ఒకటే ల 18 ముదయము 10 మొ. మిల్లు కం విశేషమునందు యేలము క బడును.

ఇంచుమించు మంత్రమును కొల్లెను. వినివాండ యి ఇంకా నవిన ను మిల్లుకు సంబంధిం తదితరసామా (2) స్త్రీ ఇంజనులు, బాయి 1000 బస్తాల విశేష విసగగలిగిన రైసుమిల్లు (మిల్లు మాదిరిది) సామాన యును, సోడా, వర్కు-పాపు పనిముట్లును, మిల్లుమున కయారు చే యుటకు వలసిన మిల్లుమున కయారు చే కట్టుడు వ్లాటుమున కయారు చే ఇంచుకు మిల్లుమున కయారు చే వివరము, తెలియజేయుచున్నాము చేసిన వారిచేర వ్రాసిన యు. నారాయణయ్య వాయువు అఫిషియల్ డి. వై. జాన్ మిల్లుకంపెనీ లిమిటెడ్, విశాఖపట్నం

హైద్రాబాద్ ముచ్చెంటు, బజారునీధి, డోరు నెం 2/1175 రు. బెజవాడ

న్యాయ విశేషములు.

ప్రీవీకౌన్సిలు.

ప్రజానాయక విశ్వాసు అను నతడు 1845 వ సంవత్సరములో నిస్సంతుగా చనిపోయెను. అతని యిద్దరు పితంతువులు 1848 అందు 1865 సంవత్సరముల మధ్య తమకు తమ భర్త తాలూకు ఆస్తిలో పూర్వాధికారము లేకున్నను అతని తాలూకు యావదాస్తియును అనేకులకు అన్యాయములు గావించిరి. ప్రతి క్రయదస్తావేజునందును భర్తబుణములు తీర్చుటకనియు, భార్యభర్తలైన బాకీలు తీర్చుట కనియు ఉదహరించబడినది. విక్రయ దస్తావేజులలో వారసులు సాక్షులుగా సంతకము చేసిరి.

వితంతువుల మరణాంతరము సాక్షి సంతకముజేసిన వారసుడును అతనివలన కొంత ఆస్తిని విక్రయముపొందిన వాడును క్రయముల రద్దునకును భూముల స్వాధీనమునకును దావాలులేగా అనేక సారాంశములు పుట్టి ఈక్రిందితీర్పు చేయబడినది.

వితంతువు పూర్వాధికారము లేకయే విక్రయించినప్పుడు సదరు విక్రయములు కాస్త్రీయము లయిన అనసరములకొరకే విక్రయములు జరిగిన వాని బుజువుచేయు భారము కొన్న వాని మీదనే యుండును.

దస్తావేజులలో ఉదహరించబడిన ఒప్పుదలలును ఇతర విషయములను దస్తావేజులకు పాట్లగా నున్నవారిని వారి సంతతిని మాత్రమే అడ్డుపెట్టెను. కాని విక్రయములు జరిగిన బహుకాలమునకు (అనగా ఈ వ్యాజ్యములోవలె 40 లేక 50 సంవత్సరములకు) వారసులు వ్యాజ్యములు తెచ్చేయెడల దస్తావేజులలో ఉదహరించబడిన బాకీలువలెగాని ఇతర సాక్ష్యమువలన పూర్వముగా బుజువుచేయుట దుర్బలము గనుక అట్టి స్థితిలో దస్తావేజులలోని సంగతులను నిరాకరించగూడదు. కొందరు సాక్షులు చనిపోయి ఇతరులు అతి వృద్ధులైనప్పుడు తక్కిన సంగతులకు సంబంధముగా నున్నయెడల దస్తావేజులలోని సంగతులకు ప్రాముఖ్యత ఎక్కువగును. విక్రయములు జరిగినవెంటనే వ్యాజ్యములు తేబడెయెడల ఇతరులను దస్తావేజులలోని సంగతులు బాధించకలెను. దీనికి కారణమేమనగా ఇట్టి వ్యాజ్యములలో బుజువు చేయవలసినది నిజముగా కాస్త్రీయములకే అనసరములు వితంతువులకు కలవా లేవా అను విషయము కాదు. విక్రయించు కొనేవానికి అట్టి యనసరములకలవని చెప్పినారా లేదా? అనసరములను విచారించి మంచి నమ్మకముతో విక్రయించు కొన్నాడా లేదా? అనువిషయములు మాత్రమే అనసరమై యున్నవి. దస్తావేజులలోని సంగతులు విక్రయదారునకు అట్టిసంగతులు కలవని చెప్పబడినట్లు సాక్ష్యముగా బనికవచ్చును. కాలయాపనముకలన నిజమయిన సాక్ష్య మిచ్చుటకు అనకారము లేనప్పుడు వైశిష్టిక ప్రకారము దస్తావేజు సాక్ష్యము అంగీకరించనియెడల జమలయొక్క హక్కులు కాలము జరిగిన కొలదిని బలపడుటకు మాజుగా బలహీనము కావలసివచ్చును.

వారసులు దస్తావేజులో సాక్షి సంతకము చేసినంత మాత్రముచేత అందులోని సంగతులన్నియు అతనికి తెలిసినవని చెప్పటకు వలనవచ్చదు. దస్తావేజు వ్రాసి యిచ్చువాడు తన యెదుట సంతకముచేసినాడని మాత్రము సాక్షి ఎత్తినట్లైతే కొనవలయును. ఒప్పుదలగాని ఆపుదలగాని దానిని బట్టి ఈ సొంత వలనగాదు. వితంతువులు బూర్తిగా విక్రయాధికారము లేని ఆస్తి అయియుండి దస్తావేజుయొక్క స్వభావమే సాక్షి యెత్తినయిండియెడల అప్పుడతని సంతకమునకు కొంత ప్రాముఖ్యము ఇయ్యవచ్చును.

కాబట్టి ప్రీవీకౌన్సిలుకు వారసులుచేసిన అప్పీల్స్ త్రోసి వేయబడినవి.

2

న్యాయమూర్తి రహీమ్, శ్రీనివాస అయ్యంగారు.

ఒక హిందూవితంతువునకు ఆమె భర్తయొక్క భాగపు ఆస్తి విక్రయాధికారము లేకుండా జీవితాంతమునకు భరణముక్రింద ఆమె భర్త పోదరులచే నియ్యబడినది. సదరు ఆస్తికి లక్షనమ్మ అనాయకుడు బెట్టి వితంతువు అంకమ్మ కొంత స్థిరాస్తిని కొని గాని ఒక వుయిలుద్వారా ఇతరులకు సంక్రమించజేసి మృతికొందెను. ఆమె భర్తకు అన్న కొమారుడైన వాది వితంతువు విక్రయించుకొన్న ఆస్తిలో తనకుభాగమురావలసి యున్నదని ప్రస్తుతావావాతేగా ఒక క్రీతి భరణపు ఆస్తివలన వచ్చిన ఆదాతో కొనబడిన ఆస్తి ఆమె తదనంతరము భరణపు ఆస్తికి అనుబంధముగా భర్తవారసులకు పోవునా లేక ఆమె స్వంతవారసులకు పోవునా అను నంశము తేల్చవలసివచ్చెను.

న్యాయమూర్తి రహీమ్

భర్తయొక్క ఆస్తి వారసత్వము వితంతువునకు సంక్రమించి ఆమె దాని యాదాయమునుండి ఇతర ఆస్తిని కొని తన జీవితకాలములో గాని వుయిల్ ద్వారా గాని ఇతరులకు చెందజేయకుండా చనిపోయే యెడల ఆమె మొదటి ఆస్తితో పాటు భర్తవారసులకు చెందునను ప్రీవీకౌన్సిలుతీర్పు ఈరాజధానికి వర్తించినను వర్తించకున్నను ప్రస్తుత వ్యాజ్యములో వితంతువునకు భర్త ఆస్తి వారసత్వము సంక్రమించక భరణముగా ఇయ్యబడి యుండుటచేత దానివలన వచ్చు ఆదాయము వల్ల కొన్న ఆస్తి ఆమె స్వంతవారసులకే పోవునగాని భరణపు ఆస్తికి అనుబంధము కాదు.

న్యాయమూర్తి శ్రీనివాస అయ్యంగారు

ఒక వితంతువు సర్వాధికారముతో సంపాదించిన ఆస్తి ఆమెయొక్క జీవితపు హక్కుమాత్రముగల ఆస్తితో ఏకత్వమునొంది భర్తవారసులకు పోవునా అను విషయము సంశయాస్పదము.

3

న్యాయమూర్తులు ఓల్డుఫీల్డు - కృష్ణగార్లు

ఒక ప్రామిసరీటు వాదికిగాని అతని అడ్డుకుట గాని లేక దానిని స్వాధీనముగల వానికిగాని వైకము ఇచ్చు లాగు ప్రాయబడినది. దానినిబట్టి వాదిదావా తీసికొనిరాగా "దానిని స్వాధీనముగల వానికిగాని" అని ప్రాయబడి, యుండుటచేత దావా తేవలనుకాదని వాదముచేయబడినది. 1910 సం॥2వ ఆక్టో 26-న కెక్స్ కు కరెన్సీనోట్లు చట్టముప్రకారము అట్టి ప్రామిసరీ నోట్లునిషేధింపబడినది. ప్రామిసరీనోట్లు కరెన్సీనోట్లువలె బుగ నుండుటచేతను కరెన్సీనోట్లు జేయు అధికారము ప్రభుత్వమందే యుండుటచేతను ప్రామిసరీనోట్లు లాకు వ్యతిరేకమగుట చేత చెల్లదగినది కాదని తీర్పుచేయబడినది.

న్యాయమూర్తులు ఓల్డుఫీల్డు, కృష్ణగార్లు.

ఇంగ్లీషుజ్ఞానము లేనట్టియు స్వల్పభాషేక్ష లేని సలహాకారులు లేనట్టియు 11 లేక 12 సంవత్సరముల వయస్సు మాత్రముగల వితంతువు చేసికొనిన దత్తు చెల్లనే చెల్లదు. ఆమె యుక్తవయస్సు వచ్చిన తరువాత అంగీకరించినదని పనికిరాదు. వితంతువు తన స్వబుద్ధితో యుక్తాయుక్తములు విచారించ వలయునగాని ఆమె గార్డియన్ యొందించినట్లు చేయ వల్లకాదు.

ధుర్వ్యవహారములు.

(మొదట రి వేంకటనారాయణగారు)

ఇప్పుడు మన సంఘమునందు విరివిగ వ్యాపించియున్న దుర్వ్యవహారములలో, చట్ట, సిగరెట్, బీడీ, న్యాయ, ల క్రొస్తాన మియవచ్చును. మన దేశముందు 100 కి 90 మంది యాభిమానికొకటి దేనికో ఒకదానిని సేవించుచున్నారు. బ్రహ్మచర్యాది ఆశ్రమధర్మముల నిరసించి క్షీణబలులై తేజోవహీనులైయున్న మనల సీదుర్వ్యవహార సిహచములు కత్తి సామర్థ్యముల పీల్చి పిప్పిచేసి మరింత యధోగతి లాటు చేయుచున్నది. దీనిని సేవించువారలు ఆహార పానీయాదులనైన విసర్జించి యండగలరుగాని యీ సిహచములవలె యొక క్షణమైన సుంకజాలరు. వీనికి అలవాటుపడినవాడు ఒక క్షణమెడలాలగునెడల ఏమిచేయుటకును సమర్థుడుగాక యేమియు తోచక, యున్నట్లు డగును. నశ్వము సేవించువారిని జూచిన ప్రతివాకిని ఏవ్యాభావ ముదయించును. వీరికి నానీకార ధములద్వారా శ్వాసాదుట కష్టముగ నుండును. కాన వీరు మాట్లాడుభాష నూతనభాషగ నుండును. రెంటాల వెంకటసుబ్బారావుగారి వరకుగూడాటకమందలి పాత్ర లీనశోభింపకులే. వీ రెప్పుడును చీదుచు నే యుండురు. పరిశుభ్రమగు బట్టి లన్నియు డాగులుపడును. శరీరమంతయు అసహ్యముగ నుండును. భోజనకాలమందొక చేతితో భుజించుటయు ఒక చేతితో చీదుటయు వీరిపనులు. చాచుము పీల్చుటచే మెడదుకును శత్రువులకును జబ్బుకల్గును. చుట్టకాల్చు వారు చుట్టకాల్చునెడ శరీరమునందలి దుర్నిరంతయు వుమ్మిగా పోవుచుగాన శరీరము చాల సౌఖ్యముగ నుండుననియు కాన చుట్టకాల్చుట మంచిదేననియు చెప్పుదురు. ఆవుమ్మియే మనము భుజించు ప్రతిపదార్థమును డిర్బింపజేయు ద్రవమని వీరెరుంగరు. తెలిసియు మానజాల కేంధముగ చెప్పుదురా? ఆద్రవ మివిధముగ వెడలిపోవుటచేతనే అడీర్థముగల్గి క్రమక్రమముగ దేహము వ్యాధిపీడితమై సౌఖ్యమునకు భంగము కల్గించుచున్నది. ఒక తులముపు గాకునందు 88 వడ్డగింజల యెత్తు విషమున్నదనియు 10 నిమిషములలో నొక కుక్కను 30 నిమిషములలో నొక మనుజుని చంపగలకత్తి దానికున్న

దనిని ఒక గొప్ప వైద్యకాస్త్రజ్ఞుడు చెప్పియున్నాడు. పచ్చిగాకుకడుపుకు కట్టునెడల స్పృహతప్పి పడేపోవు నని యొక కాస్త్రజ్ఞుడు చెప్పియున్నాడు. కొత్త నభ్యాసముయేమి రెండరు మైకముచే నేలగులుటలేదు? దీనిని బట్టిరే దీనియందు కొన్ని దుర్గుణములు కలవని మనకు స్పష్టమవుచున్నది. అనేకరుండి వైద్యకాస్త్రజ్ఞులు దీని గుణభ్యాముల పీల్చింది నిరసించియున్నారు. మన దేశముయొక్క భావిరాష్ట్ర మెవ్వారిపై యాధారపడియున్నదో అట్టి విద్యాభ్యాస ఈ సిహచములకు దానులుకానివా రరును. బ్రహ్మచరులకు ముఖ్యముగ విసర్జనయనుని చెప్పబడిన తాంబూము వేసినవేగాని వీరు, సిగరెట్, నో బీడీ, నో నోట వెల్లవేగు. వీరు పీల్చే పొగను కొంత నోటితోను కొంత నాసికా నాసికా ప్రములతో ను వ ద లు దురు కొంత గు ద య ము న జీర్ణ ము జేసి కొం దురు అయ్యది విత్త విచారకరము. ఈపొగ డోపిరిత్తుల యంద ప్రవేశించి డోపిరినంతయు విషమయ మొనర్చుచున్నది దాని వల్లక్షయకఫ, గోగము లువృత్తియగు చున్నది. కడుగు మొండిపోను. రక్తము పల్చునగును. దృష్టి మందగించును నోటినుండిరుగ్గంధము వెడలును. వెదవులకు తెల్లనిబొల్లి పుట్టును. పీరులవంటి వారు పీరుగులగుదురు. వీనిని సేవించు ప్రతివాకునొక వెట్టెల దగ్గరనుంచు కొందురు. కాలబుట్టా అజాగ్రత్తలకల్గునప్పుడు పరిమితియును. రాక్షసిరూపియగు మనయూనిశ్చితమే వీరి సర్వశక్తులను నాశన మొనర్చుచుండ వీరు స్వనాశములగుచుంటు మంటి శోశనీయుజ్జాన వంతులయి, పరిత్రాసము లనియు, పేరొందిన ఋషి పుంగవుల సంహారమై, పుణ్యభూమియని పేరొందిన దగలెఖండ వాసుడై, తుచ్చమై, నీలిబాహ్యమై, అనాశ్రిత కర్మమైన యాశుపాగాకుకు దాస్యము చేయుటకన్న వేరేల జ్ఞాకరమగు విష మేముండును? ఈపొగాకు పండించుటకు ఎంతి శ్రమపడుచున్నామో ఆశ్రమ మరియొక వ్యాపారమందు వినియోచిన నెంతబాగుండును? మనమీ గానము చేతమనకత్తి సుగంధముల నెంతవరకు తోల్పివు ని గామోనిప్పు వెట్టెగార కంఠధనము నితరదేశముల కె చేయుచున్నా యిండుక యోచించిన యేమానపు దమును పశ్చాత్తాపి రగుల్కొనకుండును? ఎవరైన భ్రమ విషాదముముగనుండురు?

సోదరులూ! మీరీ సిహచములవలన గల్గు నష్టము లొకింత పరికించియీ దాస్యమునుండి విముక్తిగాంచి ఆర్య పుత్రు లనిపించుచు. మా గ్రామమున 8 సంవత్సరముల క్రింద నొకసభ గాంచి చాలమంది విసర్జించిరి. నేనెరిగినంత వర కింకొన్ని యు గ్రామములలో గూడ యీవిధముగ నే సభలుగావించి చాలమంది విసర్జించిరి. తానాచరించు పని తప్పని తెలిసికొనెదరువాత. సహితము, దానిని విర్జించుకుండుట యుక్తమేక విచక్షణజ్ఞానీయుగు మానవధర్మము నకు విరుద్ధము. బహుశ సంవేష్యమగు సీదుర్వ్యవహార మనకు బోధలచే మాన్వింప గాదుట దుస్సరముగాన విద్యాభ్యుదయ నీదురవస్థనుండి తొల్యుటకు పరిపాలకు లొకశాసన మొనర్చుట సమంజసము. ఈధర్మ పంజాబుకాశనసభలో నొక సభ్యు లీవిధముగ నే నీకశాసనము ప్రవేశపెట్టిరి. ఈవిషయమై పాలకు లచ్చట్టిజల యభిప్రాయమును తీసికొనుచున్నారు.

మన గాననసభకు లిట్టివిల్లు నొకటుపపాదించి పుణ్యముకట్టు కొందురు గాక. ధూమయులగు దొరతనము వారైనను దీని నంగీకరించక పోరు.

యం. ఓబుల్డు అండు బ్రదర్లు.

పుష్ప పరీక్షకు, విత్తనముల వర్తకులు మొక్కలు, కూరగార్లు సప్లయదారులు. జెండుతూరు సిటీ

ఆదివచ్చిన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-4-0	
నేపాళ దేశపుకస్తూరి, మంచి తులము 1-కి ...	30-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	20-0
గోరోజునము, మంచిది , , ...	20-0
పచ్చకర్రమరం , , ...	0-8-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ. ...	0-0-10
బాలాభృతము సీసా 1-కి ...	0-12
చుండుకు మానే సీసా , , ...	0-6-0
అమ్మతాంబూనండిపో, బియ్యం అండ్ మద్రా	

ఆంధ్రజ్యోతి సంగ్రహము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్య
చిన్న నైజా చక్కనికూర్పు. వెల రు. 08.0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

క్రిశ్చియన్ గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

వాతావరణ నితి

1916 సం. నవంబరు 1-వ తేదీ

ప్రదేశములు.	నవంబరు 1 తేదీ, ఉదయము 8 గంటలకు నామమాత్రపు ఉష్ణము	కడచిన 24 గంటలలో, ఏడవ ఉష్ణగ్రాత		వాతము.	
		అధికము	అల్పము	గరిష్ఠము	నిమిషము
గోపాలపురము	29.702	83.3	76.3	0.	38.28 39.49
నాగేరు	29.706	82.3	74.6	0.	36.87 31.25
కాకినాడ	29.726	80.8	72.8	0.	39.93 32.12
పాడూరు	29.714	85.3	74.0	0.	55.48 33.60
పాట్నూరు	...	84.5	73.0	0.	43.06 28.93
బిల్లూరు	29.710	89.2	76.8	...	28.12 21.71
బిల్వరూ	29.734	91.9	77.4	...	28.35 29.60
పాడూరు	29.722	90.4	74.2	...	30.61 29.56
నాగపట్టణము	29.753	92.4	74.0	...	24.09 24.79
కొలంబూ	29.834	85.1	77.0	...	75.53 57.41
తిరువనంతపురము	29.821	83.5	74.2	...	53.71 52.25
కొచ్చికోట	29.795	84.5	73.7	...	14.10 102.88
కల్లికోట	29.767	81.4	72.7	...	10.63 110.27
మంగళూరు	29.739	80.4	72.7	...	118.72 123.50
బొంబాయి	29.694	84.8	76.4	...	85.33 71.32
హైదరాబాదు	29.705	75.4	69.6	...	54.26 29.28
అనంతపురము	...	81.6	69.7	...	28.79 18.80
బళ్లారి	29.676	76.1	70.5	...	25.69 17.65
కర్నూలు
కడప	29.691	88.5	75.5	...	39.57 26.97
బెంగళూరు	29.733	75.2	62.5	...	42.87 31.46
కొడైకనాలు	22.686	55.3	50.5	...	46.94 44.17
ఉదకమండలము	22.890	66.5	48.5	...	43.93 46.63
కోయంబత్తూరు	29.733	83.5	70.5	...	21.86 16.47
వెల్లూరు	29.743	88.1	72.0	...	48.45 34.50
సేలము	29.770	88.0	69.5	...	41.60 34.56
తిరుచనాపల్లి	29.751	93.4	77.5	...	25.16 23.76
పుదుకోట	29.763	92.0	77.5	...	31.37 25.25
మధుర	29.737	92.0	77.5	...	25.09 26.75
తిరునల్వేలి	13.05 14.01

బంగారీభాతమునకు తరచుతూ పాము ఏమిడి ఉత్తరముఖముగా బోవుచున్నట్లున్నది. కొంతములందు ప్రచండ వాయువులు పీచుచున్నవి. కలకత్తా నగరమున సాగరు దీవి యందు వాయువేగము గంటకు 22 మైళ్లు. ఇతరస్థానములందు వాయువేగ మల్పము. మధ్యమోష్ణ ఉత్తర సర్పారులందు తప్పు తక్కినవోట్ల తక్కువగానున్న కణ్ణాటకమునందు పక్షి యుష్ణ మెక్కువగా నున్నది. రాని దక్షిణపుకొనయందు తప్పు ఇతరస్థానములందు రాత్రియందు కొంచె మెక్కువగానే యున్నది. వాయుమండలం దాగ్గత కణ్ణాటకము నందు తప్పు తక్కినవోట్ల ఎక్కుగా నున్నది. కణ్ణాటకము నందు తప్పు ఇతరస్థలములందు ఆము మేఘవంతము. అభాతపు ఈశాన్యమున విశేషమగు వారినినది.

ఎల్. జోన్ను, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.

ఫోర్టు నెంటు జార్జి గెజెట్టు

(0)

అక్టోబరు 31 మంగళవారము.

హైకోర్టు న్యాయాధికారము క్రింద మదరాసులో జడ్జిగానున్న దివాన్ బహద్దరు న్యాయమూర్తి త్యాగరాజయ్య రు సదాశివయ్యగారికి నవంబరు 23 వ తేదీనుండి 2 క మా సము ప్రవిలేజిసెల పీయబడెను.

మోటమార్ని చిన్న సన్యాసి కెట్టిగారు భీమనిపట్టణ పురపాలకసంఘ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

కందుకూరు మల్లిఖార్జునముగారు పెద్దాపుర పురపాలక సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

రావుబహద్దరు సర్వేపల్లి వేంకట నరసింహారావుగారు కర్నూలు పురపాలకాధ్యక్షులుగ నిర్ణయింపబడిరి.

ఓరుగంటి సోమసుందరరావు పంతులుగారు విజయ నగరము పురపాలకసంఘ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

దయానిధి మిస్ట్రోగారు ఆస్కారేంజికి సబ్ అసిస్టెంటు స్కూల్ ఇన్ స్పెక్టరుగ నియమింప బడిరి. జీతము నెలకు రూ. 75 లు.

సేలముజిల్లా అసిస్టెంటు స్కూల్ ఇన్ స్పెక్టరుగ ఖాయ పరుపబడి, మదరాసు ప్రెసిడెన్సీ కాలేజిలో ప్రొఫెసరుగ పనిచేయుచున్న టి. కె. వెంకటరావు అయ్యగారు రూ 200 ల జీతమునై నైదావేట, ఉపాధ్యాయుల కాలేజిలో ఉపన్యాసకులుగ నియమింపబడిరి.

చీపురుపల్లి సబ్ రేంజి సూపరవైజరుగను, చీపురుపల్లి రేంజి సబ్ అసిస్టెంటుగను పనిచేయుచున్న ఎ. తమ్మన్న పంతులుగారికి 19 రోజులు సెల పీయబడినది.

నెల్లూరు అటవీశాఖ రేంజరు డి. సి. కైడిగారు నాల్గవ తరగతినుండి అయిదవ తరగతికి తగ్గింపబడిరి.

నెల్లూరు జిల్లా ఆరవతరగతి సూపర న్యాయరే రేంజరు ఫెర్నాండెగారు నెప్టంబరు 15 వ తేదీనుండి ఆరవతరగతి రేంజరుపదవిలో కావ్యతముగా నియమింపబడిరి.

ఆంధ్ర జాతీయ కలాశాల

దీపావళి వసూళ్లు.

ఈ సంవత్సరము దీపావళివసూళ్లకోసం ఆంధ్ర జాతీయ కలాశాలకుగాను ఈ దిగువ నుదహరించిన గ్రామముల నుండి వసూలుచేసి పంపించినారు. సదరు మొత్తములను పంపించినందులకో నందుకొంటిమి.

అత్తమూరు-మోదల్ల వెంకటప్పయ్యగారు.	1-0-0
అద్దేపల్లి కొండయ్యగారు. తాడేపల్లి గూడెం.	20-0-0
" " వెంటపాడు.	13-2-0
బ్రహ్మభట్ల పట్టాభిరామశర్మగారు. గుడివాడ.	29-0-0
రావుల లోకనాథంగారు. పేరాల.	15-0-0
డి. నరసింహారావుగారు. తాడేపల్లిగూడెం	12-0-0
మంచిరాజు సాపారావుగారు. భీమడోలు	8-2-0
ఎల్. వాసు దేవరావుగారు. వెనుకొండ	2-8-0
పి. రామచంద్రారావుగారు. పేకి.	1-0-0
చెరుకువాడ నరసింహారావుగారు. కవులవరం	17-3-4
దాట్ల సూర్యనారాయణరాజుగారు. అల్లవరం	6-8-0
పి. స్వామిబాబుగారు నరసన్న పేట	14-13-0
భూ. తిరుపతిరాజుగారు. కుముదవల్లి.	8-0-0
జరుగుపల్లి సత్యనారాయణగారు, పితాపురం.	137-0-0
తుమ్మల కోటయ్యగారు. ముదుకూరు.	1-0-0
ఉప్పలూరు ముత్తెరాజుగారు, కయకలూరు	5-9-0

ఇంకను అనేక గ్రామములనుండి రావలసియున్నది. అవి వచ్చిన వెంటనే తమప్రతికూ ప్రకటన నిమిత్తం పంపించుకొనబడును.

కోన సీతారామరావు.

రెయిలుబండి కమ్ముల తప్పట:— మదరాసు రెయిలుబండి స్టేషనునుండి అగ్గోణమునకుబోవు సామానుబండి సోమవారమునాటి రాత్రి 10 గంటలకు తిరునేలంగాడు స్టేషను వద్ద కమ్ముల తప్పిపోయెను. అందుచే బెంగళూరు ప్రయాణికుల బండి మదరాసునకు రాత్రి 11-30 గంటలకు రావలసి యుండగా మరునాడు (మంగళవారము) ఉదయము 4-3 గంటలకు వచ్చెను.

స్థానిక వార్తలు

(0)

జరుగబోవు సంగతులు.

నవంబరు 23 గురువారము.

మ. వి. కాన్వోకేషను. సా. 4 1/2 గం

ఒక ప్రదర్శనము:— చెన్నపురి విక్టోరియా కర్చ విద్యాలయ మందు నవంబరు 17 వ తేదీన జలతారు వస్తువుల ప్రదర్శనము జరుగును. మదరాసు గవర్నరుగారు ప్రదర్శనమును ప్రారంభించెదరు.

తోటవిందు:— హైకోర్టువకీలు ఎల్. ఎస్. వీర రాఘవ అయ్యగారి కుమార్తె చిన్నమ్మలు మదరాసు విద్యాధిను లండన్లోని క్రిందటి శనివారము సాయంకాల మొక తోట విందు జేసెను.

సుకృత లక్ష్మీవిలాస సభ:— ఈసభవారువిష్టోరియా పబ్లికుహాలునందు ఈ నెల 4-వ తేదీన ప్రవిదభాషలో సి. రా. బ. భవనానందము పిల్లగారిచే రచింపబడిన హరిశ్చంద్రనాటకమును ప్రదర్శింతురు.

మదరాసు మహాజనసభ:— సోమవారము సాయంకాలమున జరిగిన మదరాసు మహాజన సభాకార్యనిర్వాహక సంఘమునా క్రింది తీర్మానమును రాజ ప్రతినిధిగారికి ని, వాన్ వార్తా హిందూదేశ కార్యదర్శిగారికిని బంప నిశ్చయించిరి. “నూతన సామ్రాజ్యశాసన సభ్యులు, యుద్ధానంతర సంస్కరణములగుర్చి రాజ ప్రతినిధిగారి కిచ్చిన విజ్ఞాపనము, సామ్రాజ్యమున హిందూదేశము స్వపరిపాలన నొందుటకు జరుగవలయు సంస్కరణముల కావశ్యక మగుటచే దానిని మదరాసు మహాజనసభవారు మహాపూర్తిగ బలపరచుచున్నారు”

ఉద్యోగ సమాచారములు.

ఆరవగ్రేడు డెప్యూటీ కలెక్టరు ఎం. రామానుజాచారిగారికి నెల్లూరు జనరలు డ్యూటీని విడచిన పిమ్మట రెండు మాసములు 15 దినములు ప్రవిలేజి సెల పీయబడినది.

వి. పరబ్రహ్మ శాస్త్రీగారు సెలవు నుండి వచ్చిన పిమ్మట బళ్లారి ప్రెజిడెంట్ డెప్యూటీ కలెక్టరుగా నిర్ణయింప బడిరి. (ఈ నిర్ణయము అక్టోబరు 7 వ తేదీన రామానుజాచారిగారి నాస్థానమునకు నియోగించిన నియామకమును రద్దుపరచుచున్నది.)

సర్వే డెప్యూటీ డైరెక్టరు డబ్లియు. ఎ. హేస్టెడ్ గారు మరల మన్యోగమున చేర ననుచుతింప బడిరి.

ఈక్రింది యువోగ్యుల కాయా నెర్మనెంటు ప్రమామను లాజ్హింప బడినవి:—

ఇ. ఎస్. ఆర్. థాన్న్సుగారు పించిన తీసికొనిన నెప్టంబరు 21 వ తేదీనుండి ఈ యుత్తరువు లొసగుబడినవి.

(1) ఎ. న. జి. రాబర్ట్సు వి. సి. ఎస్. గారు రెండవ తరగతి జిల్లా సెవనుజిడ్డి.

(2) కోయంబత్తూరు, కె. శ్రీనివాసరావుగారు మూడవ తరగతి జిల్లా సెవనుజిడ్డి.

(3) ఆర్. ఎ. కెంకిమ్మగారు నాల్గవ తరగతి జిల్లా సెవనుజిడ్డి.

(4) ఫాన్సింగుహామగారు మొదటి తరగతి సబ్ కలెక్టరు జాయంటు మేజిస్ట్రేటు.

(5) జి. ఛార్లెసు హిల్ ఫోలర్సుగారు రెండవ తరగతి సబ్ కలెక్టరు జాయంటు మేజిస్ట్రేటు.

(6) సి. డి. ఆరాయి బ్రాప్టనుగారు రెండవ తరగతి సబ్ కలెక్టరు జాయంటు మేజిస్ట్రేటు.

ఇండియను సివిలు సర్వీసు క్రింద నీహారులు జరిగినవి.

ఇ. పాకెన్ హామ వాల్సుగారు టెంపరరీగా కోయంబత్తూరు కలెక్టరుగను జిల్లామేజిస్ట్రేటుగను నియమింపబడిరి.

ఇ. వి. ఎల్విసుగారు సెలవుకాలము గలించిన విదేశ కోయంబత్తూరునకు వచ్చి వాటుగారి వద్దనుండి తమప్రత్యేక పదవిని స్వీకరించెదరు.

(3) ఆర్. ఎ. గ్రహముగారు కమ్మింగుగారికి తమపని నప్పకెప్పక పిమ్మట లోకాలు మ్యూన్సిపలు శాఖాకార్యదర్శిగ పని చేయ నాజ్హింప బడిరి. ఈ నియోగము అక్టోబరు 3 వ తేదీ గెజెట్టులో ప్రదురించిన ఎస్. ఇ. మార్గ్గోరి హింట్సుగారి నియామకమును రద్దుపరచుచున్నది.

విషయానుక్రమణిక.

బాబులు	2
ప్రకృతిశాస్త్ర విషయములు	3
స్వాతంత్ర్యములు	4
స్వాతంత్ర్య వార్తలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
స్వాతంత్ర్య సుబ్బారావు పంతులు, యుద్ధస్థితి	6
బిల్లు	7
విశోపామహాసంగ్రహము	
విశేష తంత్రవాదము	8,9
దేశీయ తంత్రవాదము	10
ఇంగ్లీషు తంత్రవాదము	11-12
తెలుగు స్వతంత్రభావయా?	13

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ నవంబరు నెల 1-వ తేది

బుధవారము.

స్వాతంత్ర్య సుబ్బారావు పంతులుగారు

ఆంధ్ర దేశమునందు దేశోపకార జీవన బీజం బులను నాటిన మహాజనులకు రావుబహద్దరు వీరేశలింగము పంతులుగారును స్వాతంత్ర్య సుబ్బారావు పంతులుగారును మూలపురుషులను విషయ మాంధ్ర లోకమునకు విడితము. వీరేశలింగము పంతులుగారు సంఘ వికాసమునకును సారస్వత వికాసమునకును జేసిన మహాపకార మాహానుభావునకు శాశ్వతమైన ప్రతిష్ఠను గడించినది. స్వాతంత్ర్య సుబ్బారావు పంతులుగారు రాజ్యాంగ శ్రేయమునందు పాటుపడిన యాంధ్ర మహాజనులందు మొదటివారుగను సగ్రగణ్యులుగను నున్నారు. ముప్పదేండ్లకు పూర్వము రాజమహేంద్రవరమునందు తలయెత్తిన సకలోద్దయము లందును సుబ్బారావు పంతులుగారు పాలును గైకొని యుండిరి. చిరకాలము సుబ్బారావు పంతులుగారు వీరేశలింగంపంతులు గారి తోడునీడై దేశాభ్యుదయమునకై పాటుపడుచుండిరి. వారిరువురు గలిసి చింతామణి పత్రికను చిరకాలము ప్రచురించిరి. వీరేశలింగము పంతులుగారి సంఘసంస్కారోద్దయమునకును సుబ్బారావు పంతులుగారు కొంత వరకు దోడ్పడిరి. రాజమహేంద్రవరపు మ్యూనిసిపాలిటికి చిరకాలము అధ్యక్షుడుగ నుండి ఆ పట్టణమునకు విశేషమైన సేవనుజేసి ప్రజల కృతజ్ఞతకు బాత్రులను గడించిరి. భగత ఖండమునందు నలువదేండ్లకు పూర్వము దేశోపకార జీవనమునందభిరుచి పల్లవించినపు డాయభిరుచిని నాంధ్ర దేశమునందు వ్యాపింప జేయుటకై పాటుపడిన వారియందు సుబ్బారావు పంతులుగారు రగ్రగణ్యులు. భారత జాతీయసభ ప్రారంభమైన కాలము నుండి నేటివరకును సుబ్బారావు పంతులుగారు సభాదర్శకులను సాధించుటకై పాటుపడుచున్నారు. అనేక జాతీయమహాసభలకు ప్రతినిధులుగ వెళ్లియుండిరి. ప్రస్తుతము జాతీయ మహాసభ కొక కార్యదర్శిగ నున్నాటిది. అనేక మండలసభలకును రాష్ట్రీయ సభకును సగ్రాసనాధి పత్యమును నిహించిరి. రెండవ యాంధ్ర మహాసభ

కాధిపత్యమును వహించిరి. చెన్నపురి శాసన సభయందు సామాజ్య శాసన సభయందును సభ్యులుగ నుండి దేశమున కుపకారమును జేసిరి. సామాజ్య శాసనసభయందు పంతులుగారు చేసిన పరిశ్రమవలననే పౌరసేవోద్యోగ పంచాయతి సభ (Public Service Commission) నియమింపబడినదనువిషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. సుప్రసిద్ధమైన హిందూ పత్రికను స్థాపించి పత్రికను నారంభ దశయందు నిర్వహించినవారిలో సుబ్బారావు పంతులు గారికరని ప్రతీతి గలదు. నలువదేండ్లనుండియును సుబ్బారావు పంతులుగారు వారికాలమును వివేకమును ద్రవ్యమును దేశసేవకై వినియోగించి ప్రజల కృతజ్ఞతకు బాత్రులైరి. గతించిన సామాజ్య శాసన సభ్యుల ఎన్నికలయందు పంతులుగారు వారి యధ్యక్షిత్వమును వదులుకొని గౌ. బహ్యు సరసింహేశ్వర శర్మగారికి విజయమునకు సాయపడిరి. సుబ్బారావు పంతులుగారు రాంధ్ర దేశమునకును భారతవర్షమునకును యథాశక్తిని సేవనుజేసి యాంధ్రుల కృతజ్ఞతకు బాత్రులైరి. సుబ్బారావు పంతులుగారు రాంధ్రదేశమున సోత్కర్ష సామర్థ్యమును గలిగియుండిన మహాగౌరవ భాజనంబైన జాతీయ సభాధిపత్యమును వహించియుండును. ఆంధ్రదేశమునందు దేశోపకార జీవనమునందు సుబ్బారావు పంతులుగారు భీష్మాచార్యుల నదగి యున్నారని యొక యాంధ్ర పుత్రుడు వ్రాసిన లేఖ యీ పత్రికయందు కొంత కాలము క్రితము ప్రచురింపబడినది. కాని ఆ లేఖ దేశాభిమానుల దృష్టిని నాకర్షించినటులు తోచదు. లేఖను వ్రాసిన యాంధ్ర ప్రముఖుడును నా విషయము నంతటితో మరచినటులు తోచుచున్నది. పంతులవారికి వాస్తవమైన రాజమహేంద్రవరమును ఆంధ్రదేశమును హిందూదేశమును వారి దేశసేవవలననుపకృతినిబొందినవి. ఆయుపకృతికి కృతజ్ఞతను ధెలుపుటకై యాంధ్రప్రముఖుడు సూచించినటులు ఆంధ్రులొకజ్ఞాపక చిహ్నమును నెలకొలుపుటకై పనిబూనుట ధర్మము, వివేకము. దేశాభిమానులును నాయకులును నీ ఫలప్రాప్తికై పాటుపడి తమ కర్తవ్యమును నిర్వహించెదరని నమ్ముచున్నాము. లేఖను వ్రాసిన "ఆంధ్రపుత్రుడు" ఈ కార్యనిర్వహణమునకు మార్గదర్శకు డగుట శ్రేయస్కరము. కార్యానుకూలమునకు సాధనము.

యుద్ధ స్థితి

లోకస్థితియందన్ని వ్యవహారము లందును లాభ నష్టములు సమీకృతములై యుండును. లాభము కొంత నష్టముతోగలిసి యుండును. లోకస్థితియందు లాభనష్టముల న్యూనాధిక్యతలు సంభవము గాని వాని లేమిడి సంభవము గాదు. రుమేనియా రణరంగమునందు జేరిన వెంటనే మిత్రమండలికి విజయ మాసన్నమైనదని యాపత్తువు వారు హుస్సంగిరి. ఒక జర్మను మృత్తి రుమేనియ మిత్రమండలితో జేరుటవలనను జర్మను పక్షమునకు లాభము గలుగునని ప్రకటించెను. రుమేనియ రణరంగమునందు జేరుటవలనను మిత్రమండలి కెంతటి యుపకృతి గలిగినదో శత్రుకోటి కెంతటి యుపకృతి గలిగినదో యుద్ధతంత్రజ్ఞులు నిర్ణయింప నోపుదురు. రుమేనియను రణరంగమునందు

జేరినపుడు హతశేషమైన ఆస్తియను నైస్యములను సులభముగ నొడిచి ట్రాన్సిల్వానియాను వశపరచుకొన నెంచిరి. వారిబలములోని ముఖ్యభాగమును కార్పేథియను కొండల కావల భాగమునకు బోనిచ్చిరి. డోబ్రుజ్జయందు రక్షణము లేకుండెను. జర్మను సేనా నాయకుడు మెకెన్సను డోబ్రుజ్జయందు బ్రవేశించి, మొదటను టుర్కు సెలిష్టియాలను వశపరచుకొని రుమేనియనుల కపారమైన నష్టమును గలిగించెను. ఇంతలో పడమటి రంగమునుండి వారి నైస్యములు మరలినచ్చి రుమేనియను నైస్యములకు రుష్యులు సాయపడి జర్మి ప్రాడ కాక్స్టెంజ రైలుమార్గమునకు దక్షిణమున 2 మైళ్ల దూరమున జర్మనుల నాపిరి. తిరిగి జర్మనులు తలపడిరి. జర్మి ప్రాడ కాక్స్టెంజ రైలు మార్గము జర్మనుల వశమైనది. ఈ రైలుమార్గము జర్మనులకు వశమగుటవలన జర్మి ప్రాడ దగ్గర గల డామ్యూబు నదిమీది పెద్ద వంతెనను రుమేనియనులు నాశనము జేసి జర్మి ప్రాడ మార్గమున రుమేనియయందు శత్రువులు ప్రవేశించుట సుసాధ్యము చేసిరని తెలియుచున్నది. జర్మనులు డోబ్రుజ్జయందు ముందునకు బోవుచున్నారు ఈ ప్రస్థానమువలన డామ్యూబు నదికి తూర్పు భాగమునందు జర్మనుల కేవిధమైన శత్రుభయమున గలుగకుండ దిట్టముచేయుట కవకాశ మేర్పడగలదు. రుమేనియనులు రుష్యులు డామ్యూబునది దాటి బల్గేరియయందు ప్రవేశించి సలోనిక స్వయముతో గలిసికొనుట దుర్లభమని తోచుచున్నది.

డోబ్రుజ్జ ప్రాంతమునుండి రుమేనియయందు ప్రవేశించు జర్మనులకు సాధ్యమో కాటో ముందు తేలవలసి యున్నది. డామ్యూబు నదిని దాన గాని తూర్పు దిశయందును దక్షిణ దిశయందును శత్రు సైన్యములకు రుమేనియాను బ్రవేశించుటకు వీలులేదు. డామ్యూబున దాటుట కనేక ప్రదేశములందు చిన్నివంతెన గలవు. డామ్యూబునదికి కుడివైపునందు రుమేనియ దేశమునందు నదితీరము బాదు వలతో నియున్నది. డామ్యూబునదికి ఎడమ వైపునందు డీసిన గట్టిసలములు గలవు. ఆస్థలముల కెదుటన్న ప్రదేశములు సామాన్యముగ రక్షణసాధనములను గలిగియున్నవి ఇట్టి యవాయకరమైన యందు మెకెన్సను డామ్యూబు దాటుటకు ప్రయత్నించునాయను సమస్య గలుగుచున్నది. ఇనుల డోబ్రుజ్జ ప్రస్థానమునకు మూలమైన పెదటియోచన ఫలించినది. జర్మి ప్రాడ కాక్స్టెంజ రైలుమార్గము రుమేనియనులకు రుష్యులు నిరుపయోగము చేయబడినది. ఆరైలునకు త్రోగమునందు జర్మను సైన్యములు రక్షకస్థానములర్పరచుకొని శేషించిన సైన్యమును దక్షిణరంగునకు బంపుట కవకాశ మేర్పడినది. మెకెన్స డామ్యూబునదిని దాటదలచిన మాయోపాయను బన్ని దాటుటయును సాధ్యమని యుద్ధతంత్రుడు హివేరి బెల్లగుగారు వ్రాసి యుండిరి. ఒకదేశమునుండి దాటువటులు నటించుచు వేకప్రదేశమునుండి దాటుటకు వీలుగలదట. టుత్తు సాధ్యమగుటకు ఫిరంగుల బలమవసరం. రుమేనియారంగమునందు ఫిరంగులము శత్రుపక్షమునకు విశేషముగలదని నర్తవ ప్రస్థానమువలన విశదమైనది. రుమేనియా పడమటిభాగమునందు రుష్యులు రుమేనియను సైన్యములు శత్రు సైన్యములను భీకరముగ నెదుర్చుచున్నవి. ప్రీషియలు కనుమను జర్మనులు పరచుకొనినటులును జూనిలునందు రుమేనియను గెలుచుచున్నటులును

యధవార్తలు తెలుపుచున్నవి. శత్రుసేనాధ్యక్షుడు హిందెవర్ష మొదలును రుమేనియాను చితుగ గొట్టి పిమ్మటను ఇటలీని చితుగగొట్టి ఇటలీతో ప్రత్యేకముగ సంధిని నొడగూర్చుటకై పన్నాగమును పన్నినటులు యధవార్తలు తెలుపుచున్నవి. ఏది యెటులు జరుగనున్నను పడమటికిశనుండి ఫాల్కెనుహాయను తూర్పునుండి మెకెన్సరుమేనియనులను పరాభవించుటకై ప్రయత్నించుదున్నారనియును వారిప్రయత్నములు కొంతవరకు సఫలము లైనవనియును తెలియుచున్నది. తూర్పురంగమునందు జర్మనుల విజయమునకు మూలము వారి యపారమైన ఫిరంగులబలమని విదితమైనది. రుష్యనుల కిది యనుభవమువలన దెలిసియున్నది. రుమేనియనులు రణరంగమునందు జేరినపు టందులకు ప్రతీకారమును మిత్రమండలి చేయకుండుటం జేసియును డోబ్రుజయందు తగిన ఏర్పాట్లు చేయకుండుటవలనను సీమరవస్థ గలిగినదని యధవార్తలవలన దెలియుచున్నది. రుమేనియనులకు సాహాయ్యమును జేయుటకై రుష్యనులు వారియధ ప్రధానక్రమమునందు మార్పులను జేయు యవసరమైనది.

తూర్పురంగస్థితి కొంతసంభ్రమమునకు గారణమైనను పడమటి రంగస్థితి మిత్రమండలికి సాఫల్యముగ ననుకూలముగ నున్నది. వర్షప్రాంతమునందు హుమాంటుదుర్గమును నాలుగు గంటలలో పరాసులు స్వాధీనము చేసికొనుటగిరి. ఈ దుర్గమును స్వాధీనము చేసికొనుటకు జర్మనుల కనేకమాసములు పట్టినది. ఇచటను 500 ఘడిలు పరాసులకు చిక్కిరి. బ్రిటీషు సైన్యము పురోగమనమును క్రమముగ సాగుచున్నది. రంగమునందు మిత్రమండలి పురోగమనము నాపుటకై జర్మనులు చేసెడి ప్రయత్నములు నిష్ఫలము లగుచున్నవి. ఈ విజయమునకు గారణము మిత్రమండలికి గల యపారమైన ఫిరంగుల బలమని విదితమగుచున్నది. సలోనికరంగపుప్రధానులు మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నను గను రాజు యొక్క సందిగ్ధస్థితి వారి పురోగమనమునకు ప్రతిబంధకము. గ్రీసురాజు మిత్రమండలి కభయ హస్త మిచ్చుచున్నను విశ్వాసపాత్రుడు గాడని గతించిన యుద్ధంతమువలన విదితమగుచున్నది. అయినను సీ రంగము మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నది. ఇటలీరంగము మిత్రమండలి కనుకూలముగ నున్నది.

రుష్యా రంగమునందు విషమైన మార్పులు లేవు. ఆముఖమునందు కొంత ప్రదేశములు రుష్యనులకు ప్రతికూలముగ నున్నవి. డోర్నవట్ర ప్రాంతమునందు శత్రుసైన్యము రుష్యనులు పరాభవించిరని తెలియుచున్నది. ముద్రరంగమునందు జలాంతర్గమినుల యుద్ధము హెచ్చినది. గత వాసరంబునం దనేకమున పోగయోడలు ముంచబడినవి. ఉత్తరసముద్రమునకు కొన్ని బ్రిటీషు నౌకలకును శత్రువుల నౌకలకును పోరు జరిగినదనియును నుభయ పక్షాలకును నష్టము గలిగిన దనియును తెలియుచున్నది. సముద్రరంగమునందు జర్మనులు ముందు ప్రింభించ ప్రయత్నించెదరని యధవార్తల వలన తెలియుచున్నది. బ్రిటీషు నౌకాధికారులు తగినమతీకారమును జేయ నుద్వక్తు లగుచున్నారు.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము
చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము సెనేటుసభయందు బోసు, రెఫరెంజపయి పండితులు సన్యాసము లిచ్చునటులు నిర్ణయింపబడినది. ఆ నిర్ణయముకార్యావరణమున కింతవరకును తెచ్చి యుండలేదు. కాని ద్యౌతాభాధికారి గౌ. స్టానుగారు 27 వ తేదీనిగూడిన నుండు మోల్లను పండితుడు రూ 65,000 లను పారితోషము నై కొని హైందవ

ప్రాచీన శిల్పములను గురించి యుపన్యాసముల నిచ్చునటులు తీర్మానము నుపపాదించిరి. మోల్లనుగారికి హైందవ ప్రాచీన శిల్పములను గురించి ఎంతటి పరిజ్ఞానము గలదో ఎవరికిని తెలియదు. మేథా డిప్టు రిట్రాప్రతిక యందాయన ప్రాసిన వ్యాసమును జదివినవారలకు మోల్లనుగారికి ఆశ్చర్యప్రాచీన శిల్పముల పట్ల దురభిప్రాయముగలదు గాని సరభిప్రాయము లేదని విదితమగుచున్నది. చాముండి జేవాలయమును గురించయును మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమును గురించియును మోల్లను గారు నడిపిన వికటోత్సవ వలన నాతని స్వభావము విదితమైనది. నిర్మితులైన వారిలక నుపన్యాసముల నిష్పించుకుంటున్నందున క్రొత్తవారిని నిష్పించుటయును నియములకు ఒప్పుదుముగ నుండునని యంగీకరించవలసి యున్నది. గౌ. స్టానుగారు వారి యుపక్రమణమును పట్టించుకొని చాచన కనుసరించి యుపసంహరించుట యుక్తముగ నున్నది. సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యగారు జి. నరేశముగారు వాదించుటలు భారతీయులను తృప్తికరించెడి వారు భారతీయుల ప్రాచీన శిల్పములను సానుకంపభావముతో పరిశీలించుట యవసంభవము.

ఉపాధ్యాయుల చర్య
మురదాబాదు నుండలంబునందు ఒక గ్రామమునందు పాఠశాల గలదు. ఉపాధ్యాయు డాపాఠశాలయం నొక బాలుని చావకొట్టెను. బాలునకు ప్రాణాపాయము గలుగునని యెంచి తలిదండ్రులు వానిని హాస్పిటలునందు వైద్యసహాయమునకై యుంచిరి. తలిదండ్రులు కొట్టికండునకై ఉపాధ్యాయునివై నొక కేసును తెచ్చిరి. ఉపాధ్యాయుడు తనకు కిత్తుపడునని భయపడి డాక్టరుచేతను పిల్లవానికి నల్లయందు నిష్పించెను. పిల్లవాడు దెబ్బలవలననో నల్లయందులవనో మృతికొందెను. మురదాబాదు సెషన్సుజడ్జి మహమ్మద్దాలిగారు ఉపాధ్యాయునకు 6 మాసములు కఠినశిక్షయును రూ 200 లు జరిమానాను విధించెను. డాక్టరును విడుదల చేసెను. ఉపాధ్యాయులు పిల్లవాండ్రను కొట్టి దురాచార మింతకరకును సంకరించుకుంటు సంతాపకరము. ఒక పాపకార్యమువలన పాపకార్యము లనేకము లేవచ్చుచున్నది. ఉపాధ్యాయులు పిల్లలకు నయమున విద్యను నేర్పుటవలనను గలిగిడిలాభములను గ్రహించుటవలన నిష్టి యనగములు గలగ నేరవు.

సైన్యపంఖ
రాగల సంవత్సరమునందు దూదిపంఖను గురించిన మదింపుకెక్కలు ప్రకటింపబడినవి. గత సంవత్సరమునందు 1,62,53,000 యెకరముల ప్రదేశమునందు ప్రత్తివైరు నేయబడినది. వర్తమానసంవత్సరమునందు 1,81,69,000 యెకరముల ప్రదేశమునందు ప్రత్తివైరు నేయబడినది. గత సంవత్సరమున కంటెను 8 వ వంతు ప్రదేశ మధికముగ ప్రత్తిపంఖకై దివి యోగింప బడినది. మొత్తమున 100 కి 12 వంతున నధికముగ ప్రత్తివైరు వెరిగెను చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు 100 కి 4 వంతున మాత్రము వెరిగినది. పంట బొంబయి రాష్ట్రమునందును నితర ప్రదేశములందును నతివృష్టివలన కొంత చెడినను మొత్తమున బాగుగ నున్నదని తెలియుచున్నది. దూదిధర దిన దినమును హెచ్చుచున్నది.

వేరుశనగపంఖ
వేరుశనగ వైరునేయబడిన ప్రదేశవిస్తీర్ణమును నీయేడు వెరిగినది. గత సంవత్సరమునందు 11,42,060 యెకరములందును వర్తమాన సంవత్సరమునందు 21,09,000 ప్రదేశములందును వేరుశనగ వైరు చేయబడినది. వర్తమాన సంవత్సరమునందు రమారమి మూడవంతు ప్రదేశమునందు వైరు హెచ్చుగ నేయబడినది. అందు చెన్నపురి రాష్ట్రమునందు 9,85,000 యెకరముల ప్రదేశమునం దధికముగ వైరు నేయబడినది. వైరు అన్నిప్రదేశములందును బాగుగ నున్నదని తెలియుచున్నది. మాల్వేలందును వేరుశనగధర వెరిగినది కాని ఎగురులి చేయుటకు తగిన పొగయోడలు లేనందున కొనువారు లేనందునను భవత్సరినది.

యధవ్యయము
యధారంభమునండియును పరాసువారు యధవ్యులకై రూ 8660,00,000 లను వ్యయముచేసినటులు పరాసువారి కోశాధ్యక్షుడు తెలియజేసెను పరాసువారు ప్రవరినమును 450 లక్షల రూప్యములను వ్యయము చేయుచున్నారు. ఆవ్యయభార మనుదినమును వృద్ధిపొందుచున్నది. ఈ వ్యయభారమును భరించుట పరాసులకు వారి స్వాధీత్యాగమువలనను నిరతితయ చేతభక్తికలనను సాధ్యమైనది.

సుజనరంజని పాఠశాల
నెల్లూరుజిల్లా పొట్లపూడి "సుజనరంజని సమాజము" వారు కొరుటూరునకు నిటీవల నొక రాత్రి పాఠశాలను నెలకొల్పిరి. బాలరసంఖ్య యిందుమించు ఇరువది. నీవలకు విద్య యుంచితము. గ్రామస్థులు పాఠశాల విషయమై తగిన శ్రద్ధవహించి సమాజమువారికి దోష్పడు బ్రాధితులు.

స్వాయస్థాన వార్తలు

(౧)

భారతీయుల పోలీసు కోర్టు.

భా. బహద్దరు బజ్జా సాహేబుగారు.

భారతీయను గడవిడి.

సి. పో. స్టానుగారు భాగ్యమరావుగారిచే క్రాసునిచాంబ బడి యొక నిటుల జెప్పిరి. విశేషభాగము నిన్న ప్రకటింపబడినది తక్కినది నేడు ప్రచురించుచున్నాము.

భారతీయులు గాని ఆంగ్లో ఇండియనులు గాని హ్రాన శిశ్యముల జేయుదుండ వలెను యాదలేను. భారతీయులు పరుగిత్తినటు లరనిక భావకములేదు. ఆతవహియు విడువ సరి కింకను గడవిడి జరుగుచుండెను. కృష్ణారావుగారు రెడ్ ఫెర్రు గారివద్దకువచ్చి రెన నెవనివై దెబ్బతగులటచుగూర్చి కిర్యాదు చేసెను. భారతీయులు గాని ఆంగ్లో ఇండియనులు గాని ఎట్టి నూటల నుపయోగించుట నతడు వినలేదు. గడవిడి తాను గేటు దాటక పూర్వము ప్రారంభ మయ్యెనో, వాటిని వెనుక ప్రారంభ మయ్యెనో యతడు చెప్పలేదు. జిల్లా ట్రాక్టరు గూఢరింజెం డెంటుగారి కీ సంగతిని చెప్పవద్దని రెడ్ ఫెర్నుగారు కృష్ణారావుగారితో జెప్పట నతడు వినలేదు.

పెచ్చుట కోర్టువారు పారీకం వెరిహో పనిచేయుచున్న వారే. రెడ్ ఫెర్రు గారిని విచారణజేసిరి. సాక్షి జులై 27 వ తేదీని ఉన్యోగధుల మొదటిబడిలో చెబుటలుండె చార్జునెను. నుకకు ప్రమాణముచేసెను. యెలుబండిలోపలను, బయట స్థాటుభావము విచారెను. విశేషముగ పూర్పు, ఎగూర్పు ప్రేషును లరవ్వు చప్పుటులు గొట్టుబడినవి. సోర్టు ప్రేషును, టు ద్వారా సాక్షి బయటకు నోవునపుడు భారతీయులు ఆంగ్లో ఇండియనులును దబ్బర లాగుచుండెడి. కష్టలుపయోగింపబ డెను; గాని ఎవరిచే నుపయోగించబడినదియు నరకు చెప్పు జాలదు. ఉభయపక్షముల వారీలో నెవ్వరి నతడు పోల్చలేదు. ఇండియను సిపాయిలు వచ్చిపెచ్చుట కలహ యునుగి నెను. సిపాయిలు కాకిమర్తుల ధరించి సుకూల బట్టుకొని యుండెడి. భారతీయులు పశ్చిమమునకు పరుగిత్తిరి. ఆంగ్లో ఇండియను లచ్చుటనే నిలచిరి. సాక్షి యచట నిలచియుండగా కృష్ణారావుగారు చవటికి. బోయి ఈ సంగతి నెరకతో కిర్యాదు చేయవలయునో తెలియగోంరి. సాక్షి రెయిల్వే అధికారులతో కిర్యాదు చేయ నియోగించెను. అతడు మొదటి నెరకతిలో ప్రమాణముచేసెను. యెలు బాట్ల నే సోన్సుగారిని కలసికొ నెను. ఇంటిపూర్వము కొంతయు కాలమునకు సాక్షి పెట్టె లోనే యుండెను. రిచ్చార్జునె నర వెరిగెను. బాయన్నగారి నత డాదినమున జూదలేను. ఎంతయంది ఆంగ్లో ఇండియనులను, ఎంతయంది భారతీయులను కలహప్రదేశమున నుండినో యతడు చెప్పజాలడు.

భాగ్యమరావుగారిచే క్రాసునిచాంబ జేయబడి సాక్షి ఇటుల జెప్పెను.

అతడు వైకిరమ్యకప్పటికై కలహ యాంభ మయ్యెను. గట్లపురు చప్పుటులను అతడు వినెను. ముఖ్యముగా పూర్పు వైషమవద్ద తెలుపులను కష్టలతో గొట్టుట నతడు వినెను. ఇంటిబట్టుగారి నరకు ఎగూర్పు ప్రేషునువద్ద జూడెను. అతడు రెన తోవను మరకొందలు ప్రయాణితులతోవను ఏమెమియో చెప్ప గా సాక్షి చూచెను. ఇంటిబట్టు గారు రాగు కర్త దిస్తవదియు లే నిదియు ను నిది తెలియదు. చప్పుటుల కొట్టుటయు, తెలుపుల కొట్టుటయు మొదలుగాగల గట్లపు నెవరచేసినదియు ప్రత్యేకించి యతడు చెప్పనేరడు. ఎగూర్పు ప్రేషును, నరని శేషమును సాధారణసంగతి గన్పట్టలేదు. దబ్బరలటాలో గొండులు కష్టలను, కొందరు రాళ్ళను ఉపయోగించిరి. ఇరవైవైరు కరి ముల్లాసాహేబుగారు తాను చెప్ప గలిగిన సంగతిని జెప్ప గోరిరి. ఆంగ్లో ఇండియనులను భాగవతీయుల కష్టలతో గొట్టినది తానతనితో జెప్పినటుల సాక్షి భావకము లేదు. ఆంగ్లో ఇండియను లవోర్టు నిలచిరి; భారతీయులు పూరిపోయిరి. ఆంగ్లో ఇండియనుల వేరులలో నేనుచున్నవో ను వడు చెప్పలేదు. పోన్సుగారు భావాకసులకు వెదిన వెనుక వచ్చికో ముందువచ్చికో తెలియదు. ఇంతటితో కేసు పరువా గము సుధ్యాహ్నము 1 గంటకు నాలుగూ నేయబడినది.

బరోవా మహా సంగ్రామము

సోమరంగము—బ్రిటిషువారు ఫిరంగులను విస్తారముగ కాల్చుట

గ్రీకు జాతీయోద్యమము—సేనలో విభేదములు

0000000000000000

గ్లాస్టోనుండి బయలుదేరిన నౌకను ముంచుట

ట్రాన్సిల్వేనియా రంగము — శత్రువులను తరుముట.

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

మెరీనా నౌకను ముంచుట.

లండను, అక్టోబరు 31:—మెరీనా నౌకను ముంచుటను గూర్చిన వార్తలు పరస్పర భేదమును కలిగియున్నవి. 31 గురు బ్రతికి రనియు 17 గురు కనపడలేదనియు ఇరువురు వచ్చిన వార్తలను తెలిపినది. వీరిలో ఆమెరికావా రెవరైనకలకేమో తెలియదు.

గ్లాస్టో స్టీనురు ముంచబడుట.

న్యూయార్కు, అక్టోబరు 31:—బ్రిటిషు ఆమెరికను ప్రయాణికులను గలిగియున్న “మెరీనా” అను గ్లాస్టో స్టీనురును జర్మనులు ముందు ఉపద్రవనూచనమును జేయకయే ఫిరంగులు కాల్చి ముంచినది తెలియచున్నది. ప్రయాణికులు ను నావికులును సురక్షితములై యున్నారు.

ఇంకొక తంతివార్త

న్యూయార్కు, అక్టోబరు 30:—“మెరీనా” అను స్టీనురు నందు 50 మంది ఆమెరికను లుండిరి. యునైటెడ్ స్టేట్సువారి సంస్కర్షణనుగూర్చి జర్మనులు చేసిన ప్రమాణములను వారల కి క్రమించిరేమో కనుగొనుటకు క్వీన్ స్టోనులోని ఆమెరికను రాయబారికి ఆధికారులు వ్రాసిరి.

మతియొక తంతివార్త

లండను, అక్టోబరు 31:—“మెరీనా” అను స్టీనురు కస్తానును, 50 మంది ప్రయాణికులను నముద్రములో ముద్రపరి పోయిరి. ప్రాణములుదక్కి బ్రతికినవారు 40 మంది గట్టుకు చేర్చబడిరి.

మెసపోటేమియా వైనికుల సౌకర్యములు

లండను, అక్టోబరు 30:—రెవిన్యూ ప్రభువుగారు అధ్యక్షులుగానున్న మెసపోటేమియా వైనిక సౌకర్యనిధివారు సాహాయ్యము నిమిత్తము ఒక విజ్ఞాపనమును ప్రకటించిరి. శని వారమునాకు జరిగిన సభయందు మెసపోటేమియా నుండి తిరిగినవైనవా లొకరు మెసపోటేమియానుండి ప్రయాణపు ఏర్పాట్లు చేయబడినవనియు వైనికులకు సౌకర్యము లివ్వకు సరిగా నందుచున్నవనియు చెప్పిరి.

కట్ ట్రై చిలరు పంపబడిన సౌకర్యములు వారికి సరి గానుండుట లేదనియు, లేక చాల ఆలస్యముగా నందుచున్న వనియు “ట్రైబ్యున్” పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

నౌకలను ముంచుట

లండను, అక్టోబరు 31:—మెరిలను స్పాన్సర్ అను బ్రిటి షు స్టీనురును విస్తారముగా నాక్వేస్టియను జర్మనియను అను ప్రస్తుతీయను ముంచబడెను. కనపడిన నౌకలోనివారు కాపా డబడిరి.

జ్ఞాపకము కమిషను.

లండను, అక్టోబరు 31:—సేన: ఆఫ్ఫీసుకు పంపిరి గురు వార్తలు విచ్చిరి.

శత్రువులకు ప్రభు విరుదములు.

లండను, అక్టోబరు 31:—శత్రువులకు ప్రభువిరుదము లను వివరించుట కొరకు గ్లాస్టో స్టీనులో పాల్గొంటున్న ప్రజ లందఱును ప్రజాకమిటీలను ఏర్పాటుగాగు నుడిపిరి.

ఫ్రాన్సు

ఆంగ్లరంగము

లండను, అక్టోబరు 31:—నిన్నటిరాత్రి ఇరుపక్షముల కును స్వల్పముగ ఫిరంగియుద్ధము జరుగుటతప్ప విశేషములే మియు లేనని ఈ చుధ్యాయము జనరల్ సర్ డ్వెన్ హేగ్ గారు ప్రకటించిరి.

బ్రిటిషువారు శత్రువుల వర్షించుట

లండను, అక్టోబరు 31:—నిన్నటిరాత్రి జనరల్ సర్ డ్వెన్ హేగ్ గారిట్లు ప్రకటించిరి:—మేము బోమాంటు హా మెల్ ఫానులపై శత్రువులను వర్షించితిమి. హెజాటర్న్ ఆక్సిప్రదేశములందును అగ్నిగోళములు ప్రయోగింపబడినవి. అంకరునదికి దక్షిణమున విశేషము లేమియులేవు. కాలమాన మింకను అనుకూలముగా తిరుగలేదు. ఒక శత్రువిమానము తగులబడుచు క్రిందబడుట కనబడెనది.

పరాసు రంగము

పారిసు, అక్టోబరు 31:—జోహంటునాలలో ఫిరం గులు కాల్చబడుటతప్ప మరేమియును జరుగలేదు.

కాలమానము ప్రతికూల మగుట

పారిసు, అక్టోబరు 31:—నిన్నటిరాత్రి యిట్లు ప్రక ఠింపబడినది:—సోమునదికి దక్షిణమున లామేసి నెట్టి ప్రాంత ములందు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. వర్షమువద్ద పదాతిదళయు ద్ధము జరుగలేదు. హాడిమాంటు, జోమంటు, ఫ్యూమిన్ షీనామ్ అదవులందు శత్రుస్థియుద్ధము జరిగినది. అంతటను కాలమానము యుద్ధమున కభ్యంతర మిచ్చుచున్నది.

రుస్స్యా

రమ్యావారికి యురము

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 31:—100 కి సాలుకు 5 $\frac{1}{2}$ వడ్డీవంతున 10 ఏండ్ల వాయువాకు 30 కోట్ల పౌనులను బదులు పుచ్చుకొనుటకు రుస్స్యా చక్రవర్తిగారు తుత్తరు విచ్చిరి.

రమ్యావారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 31:—ఆల్బానదికి ఎడమప్రక్క తీవ్ర యుద్ధములు జరుగుచున్నవి. లట్టుప్రాంతమున స్వప్లయినికి దక్షిణమున మేము శత్రువుల కందకములను పట్టుకొంటిమి. అచటను బ్రెజినికి దక్షిణమునను శత్రువులు తలపడగ తరిమి చాలమందిని వశపరుచుకొంటిమి.

బాల్కను

గ్రీసు సేనలు.

లండను, అక్టోబరు 31:—గ్రీసు జాతీయపక్ష రాజ పక్ష సేనలు మొదటిసారి గయాడాయొద్ద తలపడినవి. సలోని కాలో జాతీయ సేనతో గలిగియుటకు వెర్రానుండి సలోని కాకు పోవుచున్న పదాతిదళమును ఎక్టరనీలోని రక్షకసేన తలపడెను. చివరకు జాతీయ సేన రాజసేనను త్రోసివేసి ముం చునకుపోయెను. చాలమంది నష్టమైరి.

అస్ట్రీయనులు తమ పరాజయము నొప్పుకొనుట

లండను, అక్టోబరు 31:—జార్జ్ కనుమయొద్ద రొమే నియను లాస్త్రియనులను వెనుకకు నెట్టిన ఒక వియన్నాప్రక టనము బిప్పుకొనుచున్నది.

రుమేనియా రంగము.

లండను, అక్టోబరు 31:—జోబ్రుజా యొద్ద రుస్స్యా రుమేనియా సేనలు తలపడెనని ఒడెస్సానుండి తంతివా గ్తవచ్చి నది. స్థితిలోమార్పులేదు. జాయలులోయలో రుమేనియావారు శత్రువులను తరమిమరల 300 మందిని 4 మరణింకులను పట్టు కొనిగని రుస్స్యావారు తెలిపిరి.

బల్గేరియనుల ప్రకటనము

లండను, అక్టోబరు 30:—బల్గేరియను సేనలు సిలిస్త్రియా ప్రాంతమున డాన్యుబునదియందున్న ఒకదీవి నాక్రమించు కొనవని బల్గేరియనులు ప్రకటించిరి. ఇది ఒకవేళ నిజమైనప్పు టికి ఉత్తరమునందు ఫాల్క్-హేను విశేషముగు పురో గమము నలుప గలిగినకాకును మెకెన్నను డాన్యుబు నదికి వాట బ్రయత్నింపజాలదు.

సలోనికా రంగము

లండను, అక్టోబరు 31:—కాలమానము ప్రతికూల మగుట సమరమున కభ్యంతరకరమయ్యెను. మెస్సాసరన్నునకు పడమట సెర్వియావారు ముందునకు వెళ్లిరి. పరాసువారు సింగేరీయొద్ద మెస్సాస్ట్రీని పట్టుకొనిరి. డెమిరుహిస్సారు యొద్ద యుఖ్యస్థానములపై బ్రిటిషువిమానములు బాంబులను వదలెను. జోయిరను సరస్సునకు ఈశాన్యమున బల్గేరియా సేనను ఇటలీవా తరిమిరి.

లండను, అక్టోబరు 31:—బ్రిటిషువారి ప్రకటనము. కల్తెంద్రామొద్ద వేగు సేనల స్వల్పయుద్ధము మాత్రమే జరిగినది. డామ్రాక్ తూర్పుననున్న సింగిరియొద్ద రైలువంతెనపై నాకా విమానము బాంబులను వేసి నష్టమును కలిగించెను.

ఆంగ్లవిమానములు

లండను, అక్టోబరు 30:—సలోనికానుండి బ్రిటిషు వారిట్లు లేసిరి:—మొకుకోవోకు ఈశాన్యముననున్న క్రెటె డి టెంటీన్ ప్రాంతమున మేము శత్రుస్థానములను ముట్టడించి బల్గేరియనులను తురుమ్మలను అపవిత్రముగ నష్టముగలిగిం చితిమి. జోయిరకో సరస్సునకు త్తరమున శత్రువిమానములను నేలగూల్చితి. మనవిమానములు డెమిర హిస్సారుకు పశ్చి మమున శత్రువుల రాకపోకల స్థలములపై జయప్రదముగా బాంబులు వేసె.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికారంగము.

లిస్బను అక్టోబరు 31:—ఈ నెల 26 వ తేదీన మే ము నవలాను క పెద్ద ఫిరంగిని చాల మందుగుండును పట్టు కొంటిమి. మాల 1 పాశ్చాత్యుడు నౌక దేశీయుడు మాత్రమే మడిసిరి. శత్రువులలో చాలమంది హతులైరి. వారు నిలువజా లక కోట తగవెట్టి చెల్లాచెదురుగ పారిపోయిరిని పోయ్యగీ ను సేనాని లేనను.

అబిస్సీనియా యందు తిరుగుబాటు.

పూర్వచక్రవర్తి తండ్రి తైడియగుట.

లండను, అక్టోబరు 30:—అబిస్సీనియా యందలి బ్రి టిషుమంత్రి ఈనెల తంతివార్త బంపెను,—ఎడిస్ ఎబీ బాకు 25 మైళ్ళదూరమున ఘోరయుద్ధము జరిగినది: ప్రభుత్వ మువారి పక్ష మేయించెను. ఇదివరకు చక్రవర్తి తండ్రిని తైదుచేసిరి. ఇదివర చక్రవర్తిగానున్న లడ్జేసు అనునతడు సా మాలి అబిస్సీనియాసరిహద్దులయొద్ద దేశీయుల యందున్నట్లు అను కొనుచున్నా

చీనా

చీనా నైసుప్రెసిడెంటు

వెకింగు, అక్టోబరు 31:—కియాంగ్సు గవర్నరుజన రలు ఫెంగ్ చంగ్సుని పార్లమెంటువారు చీనావారి పట్లకు నైసుప్రెసిడెంటుగాయోజించిరి.

నార్వే

నార్వే రాయబారి.

కోపసు హేగ అక్టోబరు 31:—తెక్సెనులోని నార్వే గాయబారి క్రిస్టియనుకు మరలివచ్చెను.

దేశీయ తంత్రీ వార్తలు

(మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

దక్షిణహిందూస్థానము

కాకినాడ వార్తలు.

అక్టోబరు 29:—కాలమానము ప్రచండముగానున్నది. చిన్నటిరాలి వైలుకోట్ల ప్రక్కను, సముద్రము చెంతను నివసింపచున్నవారు సముద్రమున పుట్టియునుటయు, వాయువు ప్రచండముగ నుండుటయుచూచి తుపానువచ్చునని భయపెట్టె తమగృహములను వదలిపోయిరి.

బొంబాయి

మెయిలు స్టీమరు.

“కెయిసరీ హిందు” అను మెయిలు స్టీమరు బొంబాయికి వచ్చుననెల 7 వ తేదీన వచ్చునుకొనుచున్నాడు.

అక్టోబరు 18 వ తేదీ టిటాలుతోను 120 మంది ప్రయాణికులతోను వచ్చుచున్న “కాశ్మీర్” అను మెయిలు స్టీమరు ఈ యుదయము 10-30 గంటలకు బొంబాయి చేరినది.

వెల్లింగ్టన్ ప్రభుత్వము

బొంబాయి, నవంబరు 1:—వెల్లింగ్టన్ ప్రభుదంపతులు ఉత్తర హిందూస్థానమునందు పర్యటనము సలిపిన వెనుక ఈనెల 11వ తేదీన బొంబాయికి తిరిగివచ్చెదరని యనుకొనుచున్నారు.

కరాచీ వర్తక సంఘము

కరాచీ, బారమ్బుగారి యుపన్యాసము.

కరాచీ, అక్టోబరు 31:—హిందూజేశ ప్రభుత్వము వారి వాణిజ్య పారిశ్రామికకాశా సభ్యులగు సర్ బార్జి బారమ్బు గారు కరాచీ వర్తకసంఘమువారి సభయందు ప్రవచనముచేసి ప్రారంభమున ఆంగ్లజేశమునకు గోధుమల యెగుమతి సంబంధమున ప్రభుత్వమువారు ఒక ప్రత్యేకసంఘమును నిర్ణయించిన విషయమును నూచించి ఈ సంఘమువారు ఎగుమతి సలహా వ్యాపారులతో చక్కని ఏర్పాట్లను జేసికొందురని చెప్పిరి అనంతరము వర్తకవిషయమున ఆర్థిక వ్యవస్థలను యుద్ధానంతర వర్తకవిషయమును వివరించి యుద్ధానంతర వర్తకమున నింకను అనుభవజ్ఞులతో చర్చింపవలసియున్నదని వారు చెప్పిరి. తరువాత వారు వాణిజ్యవిజ్ఞానాలందు పని వారల నేతలు ఘోషపాఠశాలయందు పంపబడుటచే పని తగ్గి పోయినదనియు, ఈ తరుగుబాటును భర్తీ చేయుటకు క్రొత్త పనివాగులను గూర్చులయునని యుత్తరపు లీయబడినదనియు, తోళ్ల ఎగుమతి విషయమున ప్రస్తుత యుద్ధసందర్భమున నిర్బంధములు కొన్ని యేర్పాటుపడినదనియు చెప్పి మార్కెట్ వారేవునందున్న శత్రునౌకలొని సామగ్రుల విషయమును గూర్చి తెలిపిరి.

జిన్నాగారి కేసు

లూనా, అక్టోబరు 31:—జిన్నాగారి కేసులో ఈదిన ము రియిండ్రీన్ అహమ్మదుగారి వ్యాఖ్యవాది ఇబ్రహీం హుసేన్ జ్యూరీగారిని క్రాసుపరీక్ష చేసిరి. జిన్నాగారును కొంతవడి వాదన సల్పిరి.

బంగాళము

క్రొత్తకం వెనీలు.

కలకత్తా, అక్టోబరు 31:—పెన్సింబరు మాసములో బ్రిటిషు ఇండియానందు 38 లక్షల మూలధనముతో 14 క్రొత్తకం వెనీ తేర్చుబడినది. ఏప్రిలునుండి పెన్సింబరువరకు 65 క్రొత్తకం వెనీలు మొలకెత్తెను.

బంగాళదేశపు మునిసిపాలిటీలు.

కలకత్తా అక్టోబరు 31:—బంగాళదేశమున కొన్ని మునిసిపాలిటీలు తమ అసభికార అధ్యక్షుల నియమించుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు తమనున్నతి నొసంగిరి. ప్రభుత్వము వాగ్ధ్యక్షులను నిర్ణయింపవలసిన 14 మునిసిపాలిటీలలో 8 మాత్రమే అధికారాధ్యక్షులను గలిగియున్నవి.

జపానుచక్రవర్తిగారి జన్మదినము

కలకత్తా, అక్టోబరు 31:—జపానుచక్రవర్తిగారి జన్మదిన సందర్భమున కలకత్తాయందలి జపానీయ ముఖ్యురాయ బారి ఒకవిందు నొసంగెను. గౌరవ మగువారు ఇతర దేశముల రాయబారులను, మజిలీదారులను విందుకు వచ్చిరి.

పంజాబు

పంజాబు ముఖ్యన్యాయస్థానపు ఎడ్వోకేటు

లాహోరు, అక్టోబరు 31:—పంజాబు ముఖ్య న్యాయస్థానములో బాడ్మిన్టన్ ఎడ్వోకేటుగను రోడెజ్ అయి బెంజాగారివై నోక కేసు-గారివై అనునతనియొద్ద 1913 వ సంవత్సరమున నితడు అతని అప్పల వీచ్చెదనని 400 రూపాయలను దీసికొని ఇంగ్లండుకు పోయెను. ఇంతియెకాక ఆ కేసు సందర్భమున 100 రూపాయల ఫీజునుగూడ తీసికొనెను. ఇంకొక కేసులో తాను కోర్టుకు రాకుండనే ఒకరియొద్ద ఫీజు తీసికొనెను. ఇంకొక కేసు సందర్భమున ఫీజుతీసికొని ముఖ్య న్యాయమాన్త్రిగారి యెదుట ఏమేమియోచెప్పి కేసు విచారణ కేర్పాట్లు చేయకయే ఇంగ్లండుకు వెదలిపోయెను. తనవై డిక్రీనొందిన ఒకనికి లండను లాం కా మై రు ష్యాంకు కు 175 పౌనులకు చెక్కు నీయగా ఆచెక్కును బ్యాంకువారంగీకరింపలేదు. 1914 వ సంవత్సరమున అతడు తాను మహారాజునని లాహోరునందలి మహారాజు కృష్ణగారి బంధువులకు తంతివార్తలనుబట్టి సామ్యు తెప్పించుకొనెను. కాని ఆసామ్యు మఱి ఇచ్చివేసెదనని కోర్టువారియెదుట చెప్పెను. సాక్షు లనేకులు పరీక్షింపబడిరి. కేసు ముగిసినది. ఉత్తరువులు ముందు ఈయబడెను.

సాయుక్త రాష్ట్రము

బాబూ బిషే చంద్రపాల్ గారి రెండవ

యువ న్యాయము.

లక్నో, అక్టోబరు 31:—“హిందూజేశము సామ్రాజ్యము” అనుశీర్షిక క్రింద బిషేచంద్రపాల్ గారి రొసగిన రెండవ యువన్యాయమున వారిట్లు చెప్పిరి:—హిందూజేశము బాగోగులు బ్రిటిషువారి యందున్నవి. గాన ఎంతవత్సముగలిగినను హిందూజేశము బ్రిటిషువారి పక్షముననే పోరవలసి యున్నది. అమెరికాయందును జపానునందును రాజకీయస్వాతంత్ర్యము గలదు. హిందూజేశమున నది లేదు. స్వాతంత్ర్యమే సన్మతము. సన్మతమే స్వాతంత్ర్యము. భగవంతుని నిర్మలతల వికాసముల సమ్మేళనమే స్వాతంత్ర్యము. స్వాతంత్ర్యము మూలముననే నిరంతర మంగళాకర మోక్షపదవి లభించును. అంతద్వేషకలహములు మాననిది మనకు స్వాతంత్ర్యముండదు. లోకమునన్ని విషయములు నామస్మికములు. ఇవియున్నయ భగవత్సామిప్రమునకుజేర్చును. మటుంబపు సౌఖ్యమేమటుంబాధిపతి సౌఖ్యము. నానాతి (హైందవనాతి) యేనానంఘ మునకంటె గొప్పది.

వారణాశి విశ్వవిద్యాలయము.

కలకత్తా, అక్టోబరు 31:—నవంబరు 6,7 తేదీలలో వారణాశి విశ్వవిద్యాలయ సందర్భమున ముఖ్యములగు సభలు జరుగును. విశ్వవిద్యాలయ కార్యక్రమము రాబోవు జూలై మాసమునుండి ప్రారంభ మగును. నూతన విశ్వవిద్యాలయ భవనము ముగియునంతకు కార్యక్రమ మంతయు వారణాశియందలి సెంట్రల్ హిందూ కళాశాలయందు జరుగుచుండును. పురనిర్మాణ విధాన విశారదులగు శిక్షింపబడితుడు విశ్వవిద్యాలయ భవన నిర్మాణమునకు సంబంధించిన పటములను చిత్రించి విశ్వవిద్యాలయాధికారులకు బంపిరి. వీనిని గూర్చిన తీర్మానము 6,7 తేదీలందు జరుగు సభలయందు నిర్ణీతమగునని యనుకొనుచున్నారు.

అతివృష్టి.—మా ప్రాంతమందు ఈ నెల 23,24 తేదీల యందు ఆహుతిమేముగా వర్షము వర్షించినది. అదిచూచి జను లెల్లరును ఈ దీపావళి పోవుపర్యంతము విడువదనియు పంటచే లన్ని సాదవునని ఫీటిల్లుచుండగా, రెండురోజులతో చల్లారి నది. తిరిగి అంతకు ద్విగుణముగా 29 తేదీ ఉదయాది మొదలు తజేకధారగా వర్షించుచు వీడలయొక్కయు గడ్డియొడ్ల యొక్కయు గోడలు నేలగుల్లుచున్నది. ఇంతవరకు వలలేదు. ఇంక ఏమిచేయదలచినదో తెలియకున్నది. పూర్వము వలె ఈ పర్యాయము ఇండ్లకప్పులు గాలివల్ల తొలగింప బడకుండుట భగవంతునియొక్క అవ్యాజ కటాక్ష మని యెల్లరు తలంచుచున్నారు. అని వశాసనుండి శరవూరి భాస్కర నరసింహ రాజుగారు వ్రాయుచున్నారు.

హైకోర్టు.

న్యాయ సహజ అయ్యుడు నేపీరు గారలు.

హైకోర్టు:—ముద్దాయిలు విడువబడుట.—కోయంబుత్తూరుజిల్లా సెషన్సుజడ్జిగారు చిన్నగొండనుని మరియొక ముద్దాయిని ఒకహత్యకేసులో నేరస్థులుగా నెంచి 10 సంవత్సరముల కఠినశిక్షను వ్యవస్థాపితవాసశిక్షనువిధింపగా ముద్దాయి హైకోర్టులో అపీలుచేసిరి. ఒకరోజున సెంటిగొండను అనునతడు ముద్దాయిల పశువుల బట్టుకొనదలంపగా ముద్దాయిలకు కోపమువచ్చి వానికలవై గొడ్డలతో గొట్టెరిగియు, అతడు నెంటునే చనిపోయెననియు ముద్దాయిలవై నేరము స్థాపింపబడినది. ఇదంతయు కల్పితమనియు, గొట్టెరిగారు వానిని చంపివేసెననియు, చనిపోయినవాని కడుపులో నెరుగుపప్పు మొదలగునవి ఆరు గ లేదనియు ప్రతిపూల వాదనలు వచ్చెను. న్యాయ సహజ అయ్యుడుగారు ముద్దాయిల నిరపరాధులుగా భావించిరి. నేపీరుగారు కొంచెము వ్యతిరేకాభిప్రాయము గలిగియున్నను అయ్యుడుగారితో నేటిధనించి ముద్దాల విడిచివెట్టెను.

న్యాయ అబ్దుల్ హిమ్మత్ బర్ఖు గారలు

కాశీహస్తీదేవాలయము రిగాయి:—కాశీహస్తీరాజుగారు కాశీహస్తీదేవాలయపు బ్రహ్మీగానుండగా, వారు దేవాలయపు సామ్యును రూ 45,000 లను అప్పగింపద తీసికొని 20 సంవత్సరములలో తీర్చివేయునటుల నొక అప్పగత్రము నిచ్చెను. అటుల జేయుటలో నంత తప్ప లేదు గాని రాజుగారు మాత్ర మింకను బ్రహ్మీగానుండ కూడ దనిరి. వానివై రాజుగారు హైకోర్టులో నపీలు చేయగా న్యాయ మూర్తులు క్రింది కోర్టు తీర్పును ఖాయపరచిరి.

అనిబెసెంటమ్మగారు:—అనిబెసెంటమ్మగారు

మధ్యరాష్ట్రములకు త్వలో వెల్లదనని తెలిసి హిందూజేశ రక్షణ మాత్రములక్రింద ఆమె మధ్యరాష్ట్రములు లీహారుల లోనికి రాగూడదనియు, ఆ రాష్ట్రములలో నెక్కడను నివసింపగూడ దనియు మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారు ఒక నోటీసు బంపిరి. ఆనోటీసు ఈ మధ్యాహ్నము బారచేయబడినది.

అన్న వరమ్మ వార్తలు.

(ఒక విలేఖకుని వద్దనుండి)

శ్రీలక్ష్మీ నృసింహ రాత్రిపాఠశాల.

అన్నవరమ్మ అక్టోబరు 29:—వైభాండాగారపక్షమున నొక రాత్రి పాఠశాలను ఈనెల 27 తేదీ రాత్రి తెగచిరి. ఏతల్ పాఠశాలకు సుప్రసిద్ధ హాళిమానులను దేశమాత పత్రికాధిపతులను, ఆంధ్రప్రదేశ్ విభాగములకు సగు మ|| రా|| శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనృసింహకవిగారి నామంబిడిరి. నాటికేయి సుమారు 30మంది బాలుతో పాఠశాల దెరచిరి. ఇందు ఉచితముగ, పలకలు, సాధ్యములు నొసంగి విద్య గలవెదరు. చిదబాలుకు ఈనీతి విద్యావారము చేయ సంకల్పించిన భాండాగార సభ్యు లెంతయు వందనీయులు.

దీపావళి క్షిప్త

శ్రీసత్యదేవ మనోహరిని సమాజ పుస్తకభాండాగార పక్షమున సంఘసభ్యులచే కుగ్రామమున చందాలు వసూలు చేయబడినది. ఆవైకమును బంపినందునందు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు బహుపుణ్య కార్యనిర్వాహక సంఘముచే కిర్యా నింపబడినది, కుగ్రామ మునును సుమారు ఏడెనిమిది రూపాయలు వసూలు అయినదని వినుటకు సంతస మొందుచున్నాము.

ప్రకటన

మహా సంగ్రామమువలన కాగితముల ధర మూడు రెట్లు పెరిగిన విషయము సర్వత్ర తెలిసి యున్నది. యుద్ధ మిత త్వరలో ముగియనని నమ్ముటకు సూచనలు లేవు. ఇట్టి విషయ దశ యందు పత్రికా నిర్వహణము దుర్భర మగుచున్నది. విలేఖకులు వ్యాసలేఖకులు సాధ్యమైనంతవరకు సంతకముగ నవసరమైన విషయములను మాత్రమే వ్రాయుచు సూయుద్యమమునకు దోడ్పడుదురని నమ్ముచున్నారము. దీర్ఘమైన వ్యాసములు, లేఖలు ప్రకటింపబడజాలవందులకు చింతిలుచున్నాము. పత్రికాధిపతి.

గ్రంథ రచన-సులభశైలి

ఆశ్చర్యమునకు బహుశా త్రయోదశి నాటి యాంధ్ర పత్రికలో శ్రీయుత-కె శ్రీనివాస రావు గారు వైశిష్టిక క్రింది వ్రాసిన మాటలు జూచితిని. మొదట నెర్రో వ్రాసినట్లు జన సామాన్య మనగా నాంధ్రమున విశేష పరిచయము లేని శ్రీమతి బాలికలు పాటలు రైతులు లోనగు వారి యభివృద్ధికి దగిన గ్రంథము లాంధ్రమున లేవనట వాస్తవము. విజ్ఞాన చంద్రికా మండలి గ్రంథములు నాంధ్ర ప్రచారశి వారి నవలలు నాంధ్రమున జాల చుట్టునకు బ్రవేశమున్న వారికేగిని శ్రీమతి బాలికా జనల యుపయోగార్థములుగా లేవు. అంతయు గాని యని యెవ్వరికిని వినియు, నట్టి గ్రంథములే వెలువడరాదనియు, వ్రాయుట కెక్కువ సాహసంపరు. గ్రంథము లన్నియుఁ గేవల సంస్కృత పద భూయిష్టములై పండితజన మాత్ర సంహిత గాఁగయుండునెడల సామాన్యజను లెప్పటికిని ముందుకు రాజాలరు.

ఆంగ్లమున ఎఫ్. వి. బి. ఏ. లయం దుత్తీర్ణులై గొప్ప గొప్ప పదవుల నంది మిక్కిలముగా ద్రవ్యము సార్వంత్యము తలపుచు నవవారి కెక్కుడగుదుటయు, నాంధ్రము గాఢముభాష కానికారణమున నిది చునయాంధ్రుల చేతి నేత్పడకపోవలయు, నాంధ్రము నే నొక కొఱగా నో మాటలాడ నేర్చినంత మాత్రమున చున యాంధ్ర విద్యాధికులు తెలుగున్న మాటయేమిట నేడే నీ నునుండి దిగిన పదంగి వొరల విడ్డంగలై సంధ్యానందన మంత్రములలో సహితముసూక్తి సదములనే జేర్చియుచ్చరించు చుండుటయు, నాంధ్రమున నేవత్తుక బట్టిన దుర్దశ వలనన వచ్చును.

ఇందలి కొన్ని భాషముల సంస్కరించి చునవారిని జాలు నటించుచున్నవలసిన భారము చున నెత్తివైచున్నది. అందు లకు దగిన సదుపాయములు గూడ నున్నవి. ప్రయత్నము మాత్రము తానప్యమై యున్నది.

ఇంద్రాంతులో యుద్ధ భూమియందుగూడ జనులు విరోధాగ్ధులై చదువు కొనటకు గ్రంథము లున్నవని నుడివినంతనే వారందఱును మహాపండితులే కావలెనని మాత్రీ వాసరావుగారు భ్రమింపలేదుగా! ఏలనన నాంగ్లేయభాష లోఁ గఠినతైలియందు కంటె మృదుతైలిలో వ్రాయఁబడియుండు గ్రంథములే యెక్కువ. వానిలో రసము లేకపోలేదు. వానిని జూచియెవ్వరును నవ్వుచుండుటలేదు.

గ్రంథము లన్నిటను జీగిలిగువులుంచి బింకముగా వ్రాయవలయు ననియు, నందుచేతనే జనసామాన్యము వాగు సమీక్షనియు, నప్పుడే వారి కాంధ్రభాషవై నెక్కువశ్రద్ధ యొదవు ననియు దలంపిన తలంపు పొరపాటు. ఉత్కృష్టగ్రంథముల తైలి సంకొనుటకు ముందు సులభముగా నొక్కొక్క సోపానము ప్రాకిపోవుట ప్రశస్తము. క్రిందితఃమవారియున్న తిని గోరెడి మహాత్ములగు గ్రంథకర్త లందఱు నాయాభాయల నెరింగి భాషా స్వరూపము దెలిసి గ్రంథములను మృదుతైలిని వ్రాయుటకై శ్రమతీసికొనుటయే సంపదజను. ఏలనన నిటిలోఁబ్రాయ దగ్గఱ గూరుచుండి కాకముల దఱుగుచు విరోధాగ్ధులై గ్రంథములఁజూడ నభిలషించే శ్రీమతి, నెమ్మది కై యిందుకనేపు వేడుకగాఁ బుస్తకములఁ జూడఁ దలంచు బాలబాలికలును రైతులును దను సమీపమున నెప్పుడు విఘంటువులనే యుంచుకొనఁ జాలరు. వీరి శిక్షికి దగిన గ్రంథములు చున వాఙ్మయమున జాల తిక్కున. సామాన్య జనులు వాసుడకుండుట కిదియ కారణము. ఈవ్యత్యయములఁ జూచుచుండియు నికను మూతి బిగించుకొని కూర్చుండుట డని గ్రంథకారులఁ బ్రేరేపించుట సమీచినము కాదు. ఉభయభాషాభాషాభివృద్ధి మహాత్మునియును విద్యాతాండ్రునియు పుంగవులును నగు బ్రహ్మశ్రీ వావిలికొలను సుబ్బారావు పంతులవారు ఆంధ్రవాల్మీకి గామాయ జాది యుద్ధాంధములను విరచించి యాంధ్రమండలములకు మజుర దగనిమ హోపకార మొనర్చునట సరేగా? శ్రీవారే మఱు ఆర్య కథానిధి, శాకుంతల, నళ, హరిశ్చంద్రకథ ఘోషగు కుసుమ మంజుర ల చే నాంధ్ర భాషా వధూటి నలంక

రించుట కేమి కారణము? శ్రీ పంతుల వారు విరచించిన సులభి వ్యాకరణము నంటుంటి వ్యాకరణముని చెప్పట కెంతయు నాల్లియుండలేదా? ఒక శాస్త్రము నటు సరళముగను మార్దముగను మధురముగను వ్రాయఁ గలిగిన పంతులవారి యాదార్యమెంత యనిర్వాచ్యము? ఎవరియెడఁ గల పరిపూర్ణ కటాక్షమున శ్రీవారు లోకమున నిట్టి దయా సరము జలుకరించిరి? ఈగ్రంథములలో రసములేదా? ఇని పండితి జనవృద్ధములఁ గూడ నీడ్చి పట్టుచుండుటలేదా? ఇట్టి సుప్రశస్త గ్రంథములఁ జూచి యానందించుట మాఱు నవ్వెడు వెడఁగులుగూడ నుందురా! సులభతర తైలిని గ్రంథములువ్రాయుట సామాన్యముకాదు. కష్టపడియట్లు వ్రాసినంతమాత్రముననే రసముపోదు. విశ్వయముగాఁ జప్పు డిరాదు. రసమెందున్నది? ఉక్కు తున్నవంటి వెక్కి సపుర బల్కులలో రసములేదు. విరనుని హృదయమున రస ములేదు. మార్దవ మెందున్నది? కేవల పాపాణ సదృశ శబ్ద జాలములయందు మార్దవములేదు. కాకిన్యని హృదయమున మార్దవములేదు. రసికుని హృదయమునఁగలదు. సుకవికల మునఁ గలదు:— కిరిపి ఆంజనేయులు.

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్తురీతా ఫలితము 1916.

ఈ పరిషత్తులో నీసంవత్సరము మొదటి తరగతిలో నెవ్వరు కృతార్థులుకాలేదు. రెండవతరగతియందు 20 ది మంది కృతార్థులైరి.

1. కల్లూరు-వెంకట నారాయణరావు-అనంతపురము విజ్ఞానచంద్రికా బహుమతి రూ 116 లు.

2. యార్లగడ్డ - వేంకటసుబ్బయ్య - చల్లపల్లి - కృష్ణ. ౧. చంద్రారెడ్డిగారి బంగారుపతకము. ౨. చరిత్రలో హెచ్చు గుణములు సంపాదించినందుకు రావి చెట్టు రంగ రాయ బంగారు పతకము.

3. అల్లూరి-వేంకట సీతమ్మ-రాజమండ్రి ౧. శ్రీ పితా పురం రాణిగారి బహుమతి రూ 100 లు. ౨. ఉయ్యూరు జమిందారుగారి బంగారుపతకము 3. గోదావరిజిల్లా కృతార్థ రాండ్రలో మొదటవచ్చినందుకు పతకము. ౪. సాహిత్య ములో హెచ్చుగుణములు సంపాదించి నందుకు సత్యాగ్రహ ప్రదీపిక గ్రంథమాలయొక్క 3 గ్రంథములు.

4. పి. ఎల్. రామకృష్ణ అనంతపురము, ఉయ్యూరు జమిందారుగారి బంగారుపతకము.

5. ఇలపావులూరి హనుమంతయ్య, మదరాసు ఉయ్యూరు జమిందారుగారి బంగారుపతకము.

6. ఇనుంది గురువులు జగన్నాథపురము గోదావరిజిల్లా.

7. గుంపర్తి, శ్రీ రాములు, బ్రాహ్మణకాక అగ్రహారము నెల్లూరు.

8. భాగవతుల, వేంకటశాస్త్రి విజయనగరము, విశాఖపట్టణ జిల్లా.

9. పొట్లూరి, వీరమ్మ అంగలూరు కృష్ణాజిల్లా.

10. వల్లభనేని, వేంకటచౌదరి, గండిగుంట కృష్ణ.

11. మందా జోసఫ్ గుంటూరుపురములో హాజరై కృతార్థులైన వారిలో యెక్కువ గుణములు సంపాదించినందుకు యాదవల్లి నరసింహముగారి బంగారు పతకము.

12. కొత్తా భావయ్య, సంగంపాగర్లమాడి, గుంటూరు.

13. కెగ బంది, గురువులు, జగన్నాథపురము గోదావరి.

14. నోరి, వెంకటలక్ష్మమ్మ-ఏలూరు.

15. మొక్కపాటి, శ్రీ రామమూర్తి - ఆర్యాపురము గోదావరిజిల్లా.

16. రేపావుల, ఆంజనేయులకెట్టి-యాటవాకిలి. చిత్తూరుజిల్లా. చిత్తూరుజిల్లాలో మొదటవచ్చునవనికి కట్టమంచి-రావులింగారెడ్డిగారి పహుమతి. రూ 10 లు.

17. పులుగుర్తి. కనకమ్మ-కాకినాడ.

18. న్యాయపతి. రంగనాయకమ్మ - బరహంపురము గంగాము.

19. బేనినపల్లి. భీమరాజు-కిరికెరె అనంతపురము.

20. ఎండ్లూరి. లక్ష్మీనరసింహము-మదరాసు.

చెన్నరాజధానియందు దీసంవత్సరము 5,55,020 దావాలు దాఖలయినవి. గతవత్సరమునందు 4,88,976 దావాలు దాఖలయినవి.

భావనగరము సంస్థానము రైలువేమిది సిహార జంక్షనువద్ద పాకీవాడు వీధిని తుడుచుచుండగా నొక వజ్రము దొరకినది. దాని ఖరీదు రు 1200 లుండునట.

THE GREAT WAR.

Considerable Shelling on the Somme Front.

Creek National Movement: Split in the Army.

REICHSTAG DEBATE: STARTLING DISCLOSURES.

Operations in Transylvania: Enemy Driven Back.

[Reuter's Agency.]

THE SOMME FRONT. SOMME OPERATIONS. Nothing to Report.

LONDON, October 31.
General Sir Douglas Haig this afternoon reports that, except for intermittent shelling on both sides, there was nothing to report during the night.

Bombardment by British. Considerable Shelling.

LONDON, October 31.
General Sir Douglas Haig last night reported:—We bombarded Beaumont-Hamel, and there has been considerable shelling in the Hebuterne and Auchy area. There is nothing to report south of the Ancre. The weather has been inclement. An enemy aeroplane was seen to fall in flames.

Violent Bombardments in Verdun Region.

PARIS.—Last night's communique reported that artillery firing continued south of the Somme in the region of La Maisonnette. No infantry action occurred at Verdun, but there were some what violent bombardments in the sectors of Haudromont, Douaumont, Fumin Wood and Chenoin Wood only. Bad weather is hampering operations everywhere.

LATER.—A communique says:—Except for lively artillery firing at Douaumont and Vaux, there is nothing important to report.

No Man's Land.

A Gruesome Description

LONDON, October 31.—A correspondent sends a gruesome description of "No Man's Land" at Verdun. It is littered with the "debris" of many fights, thousands of broken rifles, machine guns and shells and half buried corpses which stick out of the mud in all stages of decay. Some are reduced to skeletons, and others with scraps of flesh remaining are grinning horribly. Entrenching tools are everywhere turning up bodies which have been built into the parapets. The village and station of Fleury have been obliterated, and the face of the country is so changed that the commander of an attacking division declared that, although he was stationed at Verdun prior to the war, he could not now recognise it.

Balkan Front.

THE BALKAN OFFENSIVE.

Effective British Raid.

Good Work of Aeroplanes.

LONDON, October 31.
A British official message from Salonika says:—We raided the enemy position at Crestedentes, north-east of Makukovo, and inflicted considerable loss on the Turks and Bulgarians. Enemy aeroplanes have been brought down north of Lake Doiran. Our aeroplanes bombed a transport park west of Demir Hissar with excellent results.

A British official message from Salonika says: The situation is unchanged, except for a sharp patrol action at Kalendra. Naval aeroplanes bombed and damaged the railway bridge at Simsirli, east of Drama.

A French official message from Salonika says: Bad weather has delayed operations, but the Serbians continued to advance west of Lake Prepa. We occupied a monastery at Singieri. British aircraft bombed important depots at Demir-Hissar. Italian artillery dispersed Bulgarians north-east of Lake Doiran.

Great Britain

Mesopotamia Comforts Fund.

Committee's Appeal for Support.

LONDON, October 31.
The Committee of the Mesopotamia Comforts Fund, of which Lord Lamington is the Chairman, appeal to the public for support. At a meeting of the Committee on Saturday a gentleman who had just returned from Mesopotamia stated that transport had greatly improved, and that the troops were now receiving comforts.

The "Times" publishes letters showing that comforts sent to Kut prisoners in Turkey sometimes do not reach them or are long delayed.

Dardanelles Commission.

LONDON, October 31.
Mr. Asquith gave evidence to-day before the Dardanelles Commission.

The British Peerage.

Removal of Enemies.

LONDON, October 31.
In the House of Commons, Mr. Boner Law announced that a Bill would be introduced shortly to remove enemies from the Peerage.

Marine Insurance.

LONDON, October 31.
The "Times" says: Underwriters suggest that the Wheat Commission, before itself accepting risks of marine insurance of wheat cargoes, should require the financial results of the acceptance by the Government of insurance of wheat cargoes from India last year. A report has long been current in the market, and has never been officially contradicted, that the policy resulted in a very considerable debit balance.

Professional Misconduct.

Privy Council Appeal Dismissed.

LONDON, October 31.
Privy Council has refused Clive Gaunt first grade pleader of Chief Court of Lower Burma leave to appeal from judgment of the Court declaring that he had committed professional misconduct, but was not guilty of bad faith in refusing to appear more than twice in Mandalay Sessions Court to defend case for which he had received fee of 1160 rupees. Lord Chancellor said that it might be very serious to attempt to interfere with control of Court over its advocates. If judge expressed his views unnecessarily strongly, that was no reason for interference.

Obituary.

LONDON, October 31.
The death of Sir Frederick Maunsell is announced.

The York House.

King's Gift.

LONDON, October 31.
King has placed York House at disposal of Sir William Robertson.

RUSSIA

RUSSIAN MOVE.

Fighting Near Lutsk.

LONDON, October 31.
A Russian communique says:—We captured enemy trenches south of Swiniuchi, in the direction of Lutsk and repulsed enemy attacks here and south of Brzezany, where we captured a number of prisoners.

NEW RUSSIAN LOAN.

Of £ 300 Millions.

PETROGRAD, October 31.
H. M. the Czar has authorised the issue of £300 millions at 5½ per cent, repayable in ten years.

Fierce Battle Progressing.

LONDON, October 31.
Russian communique says:—Fierce battles are taking place on the left bank of the Alt River. We captured enemy trenches south of Swiniuchi in the direction of Lutsk and repulsed enemy attacks here and south of Brzezany where we captured a number of prisoners.

ROUMANIA.

OPERATIONS IN TRANSYLVANIA.

Austrians Driven Back.

LONDON, October 31.
A Vienna communique admits that the Rumanians have driven the Austrians back some miles south-west of Szurdok Pass.

Danube Island.

Reported Occupation.

LONDON, October 31.
A Bulgarian official report claims that the Bulgarians have occupied one of the Danube Islands of Silistria. Even if this be true it is not believed that Mackensen will make any serious attempt to cross the river with his present forces unless Falkenhayn can make much better progress in the north.—("Pioneer cables")

TELEGRAMS.

Dobrudja Fighting.

LONDON, October 31.
The military critic of the "Journal des Debats" is of opinion that since suffering a check in the Tromus Valley on the 19th instant General Falkenhayn seems to have been groping, uncertain whether to strike with his centre or his right. This critic thinks the plan of a junction between Generals Falkenhayn and Mackensen could be carried out only after a crushing offensive on the Rumanian plains, and is very sceptical as to the fulfilment of the necessary conditions. Information available in London indicates that what Falkenhayn is really aiming at is to secure the hill positions for his guns. The Rumanian infantry, however, frustrates every such attempt. It was a fearless fray of the Rumanian infantry that led to the recent capture of twelve four inch howitzers. The Central News Rome correspondent says the Italian press remarks that the campaign against Roumania is an evidence of the enemy's weakness. He knows that an offensive on any other front would be utterly hopeless, and seeks by this desperate lunge to secure a spectacular success, which will cause the Entente Powers to consent to an inconclusive peace.—("Pioneer cable.")

A telegram from Odessa says the Russians and Roumanians have assumed the offensive in the Dobrudja. A Russian communique says:—The situation in the Dobrudja is unchanged. The Roumanians continue to press the enemy northward in the Jiel Valley and have captured 300 more prisoners and four machine-guns. Fierce battles are taking place on the left bank of the Alt river.

AFRICA.

WAR IN AFRICA.

A Portuguese Success.

LONDON, October 31.
The Portuguese Commander in East Africa reports that he captured Navata on the 26th instant and a large quantity of war material and a field gun. His force lost one European and one native killed. The losses of the enemy, who retired precipitately after setting fire to the fortifications, are believed to have been heavy.

China.

The Chinese Republic.

New Vice-President.

PARIS, October 31.
Parliament has elected General Fengkuochang, Governor of Kiangsu, to be Vice-President of the Republic.

Greece

National Movement.

Split in the Army.

LONDON, October 31.
A telegram from Salonika says that the first act of hostility of two opposing groups of the Greek Army occurred at Guida, where Royalist troops of the garrison of Ekaterini attacked an infantry battalion proceeding to Salonika from Verria, to join the National Army. The battalion finally cut its way through. There were several casualties.

Abyssinia.

THE REVOLUTION IN ABYSSINIA.

Government Victory in Big Battle.

Ex-Emperor's Father Taken Prisoner.

LONDON, October 31.
A telegram from the British Minister in Abyssinia announces that a big battle twenty five miles from Adis Abeba has resulted in complete victory of the Government. Rasmikhail, father of Ladjjesu, ex-Emperor, has been taken prisoner. Ladjjesu is believed to be among the tribes on the Somali Abyssinian frontier.

Germany.

Reichstag Debate.

Startling Disclosures.

AMSTERDAM, October 31.
Startling disclosures were made in the Reichstag during a debate on preventive arrest. It was stated that 424 persons were at present incarcerated, of whom 189 were merely suspected of espionage, and there were 1,053 cases of restricted residence. The military exercised arbitrary powers, subjecting persons arrested to various forms of torture and hardship. Those arrested include Rosa Luxemburg, whose influence is feared, also a girl of seventeen and high diplomatists who represented Germany abroad. Socialist members alleged that preventive arrest was a weapon being employed against persons politically objectionable. Dr. Helfferich defended the system.

A telegram from Berlin says that the disclosures aroused the indignation of practically the whole Reichstag. The Socialist press is particularly bitter. It says that Dr. Helfferich was obviously nervous when he attempted to meet the charges. The Liberal journal, the Vossische Zeitung, declares that Dr. Helfferich's reputation will show him that his attitude met with little approval.

LATER.—A telegram from Amsterdam says there was excitement in the Reichstag when Dr. Haas, an Alsatian Deputy, declared that over 1,000 Alsatians had been preventively arrested, the majority without knowing why. It was declared that an ex-barmaid who said she was an agent of the Pan German Union claimed to have denounced 128 persons. The speakers of the Centre, Socialist, Progressive and Polish parties expressed indignation at the ruthless methods. Dr. Helfferich attempted to appease the house, and promised a thorough investigation. He accepted a National Liberal motion to refer the Bill regarding preventive arrest to a Committee.

TELEGRAMS.

SWEEDEN.

Sweden and the Allies.

Attitude of Scandinavian States.

PARIS, October 31.

It is believed that the sinking of Norwegian ships by Germany is intended to intimidate Sweden and so prevent her making a commercial agreement with the Allies which the Allies are hopeful of arranging. Germany fears that the result might ultimately be to close the last half open door to the world and enable Russia to obtain supplies when Archangel is ice-bound. By frightfulness towards Norway Germany hopes to inspire Sweden with a fear of the consequences of any tendency in favour of the Allies. The opinion, however, is expressed that the contrary will be the result, for recent outrages at sea are rallying the Scandinavian States to the side of the Allies.

Sweden Flouted.

Wireless in Territorial Waters.

STOCKHOLM, October 31.

Indignation has been aroused in Sweden by German vessels flouting the Swedish prohibition of the use of wireless in territorial waters. They freely use their apparatus for purposes of espionage, informing submarines of the whereabouts of ships, which are then torpedoed.

NORWAY.

NORWAY AND GERMANY.

Minister Came to Christiania.

COPENHAGEN, October 31.

The Norwegian Minister in Berlin has arrived in Christiania.

WAR ON MERCHANTMEN.

Glasgow Steamer Sunk.

LONDON, October 31.

NEW YORK.—The State Department has received advice that the Glasgow steamer "Marina," with a British and American crew, has been sunk by gunfire without warning. The crew is reported to be safe.

NEW PORT NEWS.—Fifty Americans were on board the "Marina." The American Consul at Queenstown has been instructed to make investigations with the object of determining whether Germany's pledges to the United States have been violated.

The Captain and fifty of the crew of the "Marina" have been drowned. Forty survivors have been landed.

LATER.—Reports regarding the sinking of the "Marina" are very conflicting. It now appears that 86 survivors were landed and that seventeen are missing. It is not stated whether there were any American victims.

Other Victims.

The British steamers "Penylan" and "Sparta," the Norwegian steamer "Lysland" and the Greek steamer "Germine" have been sunk. The crew of the latter were saved.

The "Angelika" Outrage.

Espionage Suspected.

ATHENS, October 31.

The Captain of the "Angelika" says that the vessel carried 250 volunteers. She was torpedoed at 9 o'clock at night without warning, and began to sink, but was kept afloat by pumps. There was great panic on the ship, and many jumped overboard and were drowned. A tug and lighters appeared at 5 o'clock in the morning, but were unable to assist, and the steamer "Karistegs" approached at 6 o'clock and conveyed the survivors to Kerastini. A French torpedo-boat arrived four hours later, and took the Captain and the remainder of the crew to the Piræus. Espionage is indicated by the fact that the steamer "Antigon" had previously followed the same course without volunteers, and was not attacked.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Calcutta.

Japanese Emperor's Birthday.

CALCUTTA, October 31.

On the occasion of the birthday anniversary of the Japanese Emperor the Japanese Consul General gave a garden party this afternoon the principal guests being General Strange, Consul General of the other nations, Mr. R. J. Mohan, Mr. C. W. E. Cotton and the Hon'ble Mr. B. N. Basu.

Bengal Municipalities.

Government Circular.

CALCUTTA, October 31.

The Government of Bengal has issued a circular empowering certain municipalities to elect non-official chairmen of the fourteen municipalities in which the chairmen shall be appointed by the Local Government only eight will have official chairmen. In the municipalities where the chairmen are elected their own chairmen they can elect if they like such Government servants who exercise managerial control and in future the district and sub-divisional officers are not to be allowed to stand for election as chairmen, nor they shall be appointed as municipal commissioners. In the municipalities where the Government appoints chairmen choice shall not be restricted to official persons only. Non-officials, gentlemen who are the Government in professional capacity such as Government Pleaders can offer themselves for election as chairmen.

TELEGRAMS.

Bombay.

POONA ELECTIONS.

Mr. Jinnah's Case.

POONA, October 31.

In the enquiry into election of the Hon'ble Mr. Jinnah Mr. Ibrahim Haroon Jaffer was cross examined at great length to-day by Mr. Binning, Counsel for Mr. Rafiudin Ahmed. Witness said that he did not know that Mr. Gulam Ahmed was coming to see him on the 9th August that is the morning after Mr. Rafiudin had taken the written statement from Mr. Gulam Ahmed about Rs. 500. Witness did not ask Mr. Gulam Ahmed how he had been coerced into writing the statement.

The Hon'ble Mr. Mahomed Ali Jinnah made a lengthy statement. He said he had given Mr. Ibrahim Haroon Jaffer neither special nor general authority as his agent in this election. He had promise of seven votes and six of them in writing and the only reason why he went to the Hon'ble Mr. Pathan at Peerbhoy Mansion for his vote was in order to see if he could not make his election unanimous. Of the result he was quite sure at the time and had no anxiety. After the cross examination of Mr. Jinnah and examination of one or two more witnesses both the counsel will address the court.

Bombay Share Market.

BOMBAY, October 31.

The market is firm to-day, the rates are not likely to decline much at present. The weak element in the market has almost disappeared and with the fall in the rates of cotton the shares are not likely to decline. Centrals closed at Rs. 2330, Fazulbhoy's improved to Rs. 630, Crescents to Rs. 192½, Currimbhoy's to Rs. 315 and Davids to Rs. 530, Standards to Rs. 1430 Madhow's to Rs. 1450, Indore Malwas to Rs. 415, Pearls to Rs. 435. Swadeshis to Rs. 1650. Indian Bleaching to Rs. 235. Bank shares remained unchanged. In miscellaneous shares:—Bombay Burmahs were steady at Rs. 1060, Tata Iron and Steel ordinary improved to Rs. 317½ and deferred to Rs. 1150. Tramways were steady at Rs. 340. 3½ percent Government paper was quoted at Rs. 76.4 per cent. Terminals loan at Rs. 97½, 4 per cent Conversion can ex-Warrant at Rs. 91 and Warrant at Rs. 10.

Rules of Cross Examination.

An Important Pronouncement.

BOMBAY, November 1.

An important pronouncement was made by Mr. Justice Macleod at the High Court yesterday on rules of cross-examination by Counsels. It will be remembered that His Lordship delivered judgment before the closing of the Court for October vacation in a suit filed by Mr. Surajmal Mehta, solicitor, against Mr. B. G. Horniman, Editor and the proprietors of the "Bombay Chronicle", for damages for defamation awarding plaintiff Rs. 3000 and costs. His Lordship added a note to the judgment and read it out yesterday. In the course of it was stated:—Since this judgment was delivered, it has been brought to my notice that my remarks regarding the cross examination of Surajmal by Mr. Davar may give rise to some misapprehension as I did not mention the particular rules which govern counsels duties in cross-examining witnesses, which I had then in my mind, and I therefore think it desirable that this should be done. Counsel takes his instructions for conducting the case from the solicitor, instructing him and from no one else. He is not entitled to rely on facts within his own knowledge; nor is he entitled to put questions unless there be some foundation for asking them. If he is instructed by his solicitor to put a certain question, he may assume the solicitor has some foundation, for so instructing him, but if it is such a question as suffered to in section 145 evidence Act, he must observe the provisions of section 149.

PUNJAB.

Case Against an Advocate.

Judgement Reserved.

LAHORE, October 31.

The Hon. Justices Chevis and Shadilal have for some time past been holding an enquiry under the legal Practitioners Act into the conduct of Mr. Roben Ibeneza, Barrister-at-Law and Advocate of the Punjab Chief Court. Charges against him are that he misappropriated Rs. 400 entrusted to him by one Mr. Garifen on the 9th July, 1913 for settlement with and payment to his creditors and that he left for England without returning the money to Mr. Garifen and also received from him a fee of Rs. 100 for a case in which he did not appear that he undertook to receive a back fee in another case and made a false statement before the Chief Justice and that he left for England with out arranging for this cases that he issued a cheque of £175 on London Lancashire Bank to a decree holder but the cheque was dishonoured. The most serious charge against him was that while in Paris in June or July 1914 he falsely signing himself as Maharaj sent cablegrams to relations of Dr. Maharaj Krishna of Lahore who was then in England asking them to remit money which amount he received but latter on offered to refund it when brought before the Chief Justice. A number of witnesses have been examined including Mr. Didar Singh father of Mr. Ibeneza. Their Lordships concluded the enquiry to-day reserving orders.

United Provinces.

Benares University.

CALCUTTA, October 31.

There will be important meetings of the University at Benares on the 6th and 7th November, when the various bodies of the University will be constituted, namely, Senate, Faculties, Syndicate, Board of Appointments and Board of Studies. The University is expected to commence work from July next in the premises of the Central Hindu College, in which the Hindu University will be located till the new University buildings are ready. It appears that Professor Geddes, the

Town planning Expert, has submitted various designs and plans of the University buildings for the consideration of the Hindu University authorities, and it seems that no decision has yet been arrived at as to the plan, design and architecture to be adopted in the construction of the new buildings. It is very likely that a decision may be arrived at in the course of the meetings to be held on the 6th and 7th November. The Hon'ble Maharaja Mahindra Chandra Nandi of Coosim bazar has endowed a chair in "Ancient Indian History and Culture," and it is definitely understood that Dr. Radhik Kumud Mukherjee and Mr. Premchand Roy Chaud will be appointed to fill that chair.

INDIA AND THE EMPIRE
Bepin Chandra Pal's Second Lecture

LUCKNOW, October 31.

In his second lecture on "India and the Empire" Mr. Bepin Chandra Pal emphasized that the destiny of India was bound up with the British. Consequently it was her duty in the present crises to side with Britain even to the extent of considerable sacrifices. Continuing he said: They have political freedom in America and Japan and we want it here. Freedom is the highest religion and religion is freedom. Freedom is the essence of the nature of God and through freedom man rises and attains salvation. There is no freedom as long as you are not free from all conflicts. All things are spiritual and all things tend to God. In the enlarged happiness of your family you will feel your happiness. Enlarged expansion of your relations expands your life. My nationality is greater than my community.

BRIEF TELEGRAMS.

The P. and O. Company notify that the "Kaiser-i-Hind" with inward mails is due at Aden at 4 P. M. on Thursday the 2nd November and may, therefore, be expected to arrive in Bombay at daylight on Tuesday the 7th proximo.

The number of new companies registered in British India during September totalled just under 83 lakhs of capital there being heavy decline from previous month. During six months from April to September 65 new companies have been formed with capital of 7 crores and 95 lakhs. The number in September was 14 and the largest was with 50 lakhs of capital, the Shapurji Rorucha Cotton Mill. Two Calcutta tea companies had a total capital of 6½ lakhs, Madhow Sindia Cotton Mills was floated for 12 lakhs, Apar collieries in Bengal for 8 lakhs and in the United Provinces 3 lakhs development company was floated under the title of Eastern States of Central India Export Trust Co. Other companies are under a lakh of rupees.

Their Excellencies Lord and Lady Willingdon after their tour in Northern India are expected in Bombay on the 11th inst.

The P. and O. steamer "Kashmir" with outward mails of the 13th October and 120 passengers arrived in Bombay at 10-30 A. M. to-day.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, October 31.

In the House of Commons replying to a question, Mr. Balfour stated that Germans, who made attempt on our cross-channel service last week, had advantage which raiders always possessed of choosing moment for attack and their particular objective. If they intended to interfere with vital link in main line of communications with armies they certainly failed. "Queen" was an empty passenger steamer and even she would have been saved, if Captain had realised that she would remain afloat for six hours. Destroyer "Flirt" was surprised in darkness and German destroyers sank her at close range. Destroyer "Nubian" was torpedoed while attacking German flotilla and could have been brought to harbour but for gale. He believed she could be saved. Six of our drifters were lost as far as we knew. German claim that they had no losses was incorrect, for while there was no ground for thinking that any of their destroyers had been sunk by our fire, there was ground for thinking that two struck mines in nets and were blown up and probably sunk.

Mr. Balfour added that Communique issued on October 27th gave all information then available. Statement he now made was based upon report of Admiral commanding at Dover and had been received to-day.

An Admiralty order authorities wearing of khaki uniform, instead of blue or white, by naval officers employed on shore outside United Kingdom when senior officer orders it.

In the House of Commons, Mr. Asquith stated that of number British civilians killed or died of wounds or from shocks was hitherto 589, number drowned was 3410 and number injured 1693.

THE HAGUE.—Deputy in Second Chamber to-day urged Government to seize present occasion, when foreign powers had their hands full, to settle question of succession to throne.

LONDON, October 31.

American Consul at Queenstown has received a wire saying that fifty-one Americans on board "Marina" were saved six were killed and two injured consul has arranged to take depositions of twenty-eight Americans already landed.

British communique says:—Our artillery and trench mortars bombarded enemy line in neighbourhood of Hohenzollern Redoubt and La Basse Canal. There was considerable hostile shelling at Hebuterne in Ypres Hoarea and South of Ancre especially at Staff and Schwaben redoubts and Regina trench. Otherwise there was nothing of importance.

PARIS: Communique says:—There was only fairly lively intermittent artillery work in region of Saily and St. Pierre Vaast Wood.

తెనుగు స్వతంత్రభాషయా?

(ఎ. వి. నరసింహం పంతులవారు.)

(0)

II

ప్రాధమిక సంకల్ప నింతటితో బాలించి, పాఠశాలకు నిరూపించుచు పఠ్యాలోచించును. ఆతఃకోర్కరుడే ఘనమైన నేనువిధముల ముగియించును. అభిమాన ఘనమైనది, తనమాతృభాషకు స్వేచ్ఛను గల్గించు బ్రయత్నించును; మహా సమర్థుడయి, దేశమువారిచే నాలోపింపబడిన భాష సత్యము నుండి బోలగించును; నిజ జనని దాస్యమును బోలగించు సమ కట్టిన వైసలేయనిబోలి, చిరకీర్తికి బాట్రుండగును; ఆతని గ్రంథపరిశోధనయు ఆతని నిష్పాక్షిక విమర్శయు, చివర తాగ్రవంతములుగను భాషాపాత్రములుగనుండును. ఆతఁడు, తన మాతృభాషయొక్క స్వయాంబును సంపూర్ణముగఁ దెలిసికొని, దానితోడ నడచుచు నిరత వాగ్విధానుల స్వరూపస్థితులను నైతము గనుంగొనును. అట్లు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగఁ దత్తద్భాషాత్వముల వారయుటచేత దానిదానికేగల యోగ్యతలను దేర్చి, మాతృభాష స్వరూపాన్ని యిట్టిదని యాటల మ్రాలఁ బెట్టి, వారిహృదయమైన చిరభ్రామికమును బోలగించును.

ప్రాచీనులగు నాంధ్రవిద్వాత్కవులలో నిట్టిపాఠశాలములు గానరాకపోయినను తెనుగుసభిమానించిన యొకరిద్దఱు నిచ్చుట నుగ్గడింపక తప్పదు. యయాతి చరితమువ్రాసిన కవితనపేరిని 'తెనుగున్న' యని దెలిపిపోయెను. ఆపేరు ప్రబంధ పరమేశ్వరుడను అన పేరికంటె వినుట కెంతో సాంపుగా నున్నది. అటులే, అడిదము నూరన తాను శుద్ధాంధ్రకవి' యని నడిపెను. ఈ విరుదము ఉభయ భాషాకవిమిత్రుడు, అష్టభాషాకవిమిత్రుడు' అను విరుదములకంటె నెంతో ప్రకరణశుద్ధముగను హృదయమున్నది. ఆంధ్రము సంస్కృతమునకుఁ దగ్గిరియను భాషముతో నెన్ని గ్రంథములు వ్రాసియుఁ బ్రయోజనముండదు. ప్రబంధమునకొన్న వారిలో నెందఱు తెనుగుకవులు, సంస్కృతమునం దనభిజ్ఞులచేత దమ పుస్తకముల నాంధ్రమునం దనభిజ్ఞులగు సంస్కృత పండితుల చేతికిచ్చి సరసించుకొనుచున్నారో? గ్రంథియుఁ గుంటియు గలసి యొకపనిచేసికట్లు వారట్టి గ్రంథములు సమర్థరించుటకంటె, తమకు సందేశస్పదములగు సంస్కృతపు ముక్కల నెత్తిచేసి, రెండు తెనుగు పదముల జొనిసి, బాసకుఁ దేజొనగూర్చురాదా? తాము వ్రాయునవి దెనుగు కబ్బములుగావా?

ఇకఁ బాఠశాలకుఁ దృప్తికి దెను గెంతదనుకఁ జేలున; సంస్కృత మెంతకు వాసికెట్లును? అనుటను గూర్చి పఠ్యాలోచించును.

ఆంధ్రము ద్రావిడభాషాంతర్గతము:

ద్రావిడమే ప్రాకృతము.

హిందూదేశమునందలి ప్రాచుర్యముల నార్యులు ప్రవేశించి నివాసములు గల్పించుకొని మెలగుచుండిన యదనున, నీదేశము ద్రావిడాక్రాంతముగ నుండినట్లు విజ్ఞానప్రసరలయతము వారిభాషలు ప్రాకృతభాషలే యైనట్లు దెలియవచ్చెడిని. మద్యేధా ప్రాకృతములును, అని క్యవహరింపబడుచుండిన ప్రదేశములును దిగువ నూచించబడుచున్నవి. — "మద్యేధా సా ప్రాకృతీ చ శౌరసేనీ చ మాగధీ వైశాచీ చాళికా వైశాచ్యపథంశ ఇతి క్రమాత్" "మహారాష్ట్రీశ్రమాం భాషాప్రకృతా ప్రాకృతం విదుః శౌరసేనీద్భవా భాషాశౌరసేనీతి గీయతే మగధీష్టన్నభాషాంతాం మాగధీం సంప్రచక్షతే పిశాచదేశీయతం వైశాచీష్టన్నం భవేత్ (పిశాచదేశాస్తు వృద్ధైశ్చ) పాండ్యకేయభాష్ఠాక సింహసేవాళకుంఠలాః సుధేష్ఠ భాటగాంధార హౌషకన్వజనాప్రథా ఎతేపిశాచదేశామ్యః తద్యేష్ఠ ప్రస్తుతాభవేత్ పిశాచ భాత మధవా వైశాచీ ద్యయమువ్యతే. * * * * *

అపభ్రంశస్థు భాషాస్యా

దాభీరాదిగిరాం చ యః || కపప్రయోగానన్వత్వాత్ నాపశ్యేత్ సుతకుచిత్ || (తథావోక్తం దండినైక) అభీరాది గిరఃకావ్యే వ్యవభ్రంశా ఇతిస్మృతాః కావ్యేషు సంస్కృతాదన్యా దవభ్రంశతయోదితమ్ ||

(మద్యాపాచందిక)

వై నూహరించిన స్లోకంబులవలన మనము దెలిసికొనలసిన ముఖ్యంశములు రెండున్నవి. మొదటిది ద్రావిడ

భాషా పంచమునందలి (ఆంధ్ర ద్రావిడకర్ణాట మహారాష్ట్ర) ఘోషరములయందలి) యొకటియైన మహారాష్ట్రభాషయే, ప్రకృతమైన 'ప్రాకృతము' అనేది ప్రాకృతభాషా మట్లమున నొకటి, ద్రావిడము భాషింపఁదగిన దేశములు పిశాచదేశము లనుటయు వారిభాష పిశాచ మనుటయు రెండవది యగును.

విభాషయు, నేకకాలంబున బహుపురాణ పరిశోధితుంబగును, అనేక కావ్యసంయుతంబగును, వివిధలక్షణసమగ్రంబుగను నెవఁగఁ జాలను. అట్లుగుట లోకస్వభావంబునకే విరుద్ధముగదా! కావుటంటే, ఇతరభాషలకులకే యాంధ్రంబునకు నైతము పరిశోధకుల యభిప్రాయానారము, ప్రాధమికా ద్యవస్థలు గలవు. అయినను, ఇతరభాషలకంటె నీ భాషావిషయంబున నొక విశేషంబు చూపట్టెడిది. అన్యంబులకు 1. ప్రాధమికావస్థ 2. ప్రక్రియావస్థ 3. ప్రక్షిప్తావస్థ యనుమాఁ దవస్థలు దృష్టంబులగుచుండఁగా ప్రాచీనతమంబగు నీ భాషకు విక్షిప్తావస్థ యొక దెక్కువగా స్ఫురించెడిది.

ఆంధ్రము యొక్క ప్రాధమికావస్థ, ప్రాకృతమునకుఁ బ్రాధమికావస్థ యెవరొ యదియే. ఇది. ప్రాకృతభేదంబులలో నేదియగు? నన్న విశ్వయించి చెప్పట కెట్టిధీమంతునకును విలుగలుగదు.

రుద్రటుండు, భాషాభారతభేదంబు లాటనియు, అందు ప్రాకృత సంస్కృత, మాగధీ వైశాచీదితయ, శౌరసేనీభాషలుచేరుచున్నవనియు వక్కాణించెను. అపభ్రంశమును వివరించుచి, ప్రాకృతభాషలలో నొకటిగా సంస్కృత ముదాహరించెనుగాని, సంస్కృతము మాతృభాష యైనట్లు దెలుపలేదు. మఱియు, సంస్కారవిహీనమై ప్రాధమిక దశనున్న భాషప్రకృతి; అది సంస్కారశోభితమై ప్రక్రియాస్థితి దేజరిల్లుటంటే, అనఁగా నొకయవస్థనుండి యవస్థాంతర ముప్పటి లుటంటే ప్రాకృతమయ్యె. ఇప్పట్లున, ప్రకృతిశబ్దము సంస్కృతమునకన్వయించుట యెంతయు మచ్చితమో విజ్ఞులకే విదితము. "సకల జగజ్జంతునామ్ వ్యాకరణాభిరనాహిత సంస్కారస్సనాజ్ఞోపచనవాగ్విపార ప్రకృతిః; తత్తదవంశైవ ప్రాకృతమ్" అనుట చొప్పుడి యుండునెడ!

మఱియు భాషాపదీపమునందు "మద్యేధేయ(ప్రాకృత) శౌరసేన, భారత్య బాల్య భాషితమ్" అని తెలిసియుండుటంబట్టి భారతి బాల్య భాషితము ప్రాకృతమైన, పరిశేషవ్యాయంబున ప్రాథమిక భాషిత మనుట వయసుక్రమమున జక్కఁగ ననుసరించునేకడ!

ప్రాధమికావస్థలో, గ్రంథసామగ్రి లేమింటే, భాష యొక్కయథాస్థితి దెలుపుటకు దగినసాధనములు లేవు; ప్రక్రియాస్థితికి వచ్చినపిదపనోయన్న మహాజన్యవహర మహాప్రవాహాధృతికి నెట్టిశాస్త్రంబులు గాని యాఁగలేవు. కాలక్రమంబున నన్య భాషలు సంక్రమించుటయు, సౌకర్యము చొప్పున రూఢిపదము లుప్పటి లు ట యు, నున్న వానిలోఁ గొన్ని చెదరి పోవుట యు భాషల కన్నిటికి నేవాభావి కధర్మములు. అక్కటా! ఇటులేకద, తెనుగుబాసయఁగ్రుంచి, తనలోని దేశ్యపదములు నైతము, తనకుదక్కక పోవునట్లు, ఇతరభాషలు, అట్టిరితుదేశ్యములనియు, తమభాషాభవములనియు వాదులాడఁగా, గమనొచ్చి పదములు తెగివంతుచున్నవి! ఇట్టియదనన భాషలకుంల ధావాగ్ధితులవిమర్శించి, తనమాతృభాషకుంల వైషమ్యబోలించు ధన్యుఁ డెట్టి ప్రశంస కన్లుఁడో? యాతని ముతించుటకైన పలుకు రెట్టివో విజ్ఞానధులకే విదితము.

వైరమాచించిన స్లోకంబులవలన, దక్షిణమండములఁ బైశాచీభాషలు భాషింపబడుచుండినట్లు వెల్లడియగుచున్నది. ఆపైశాచికి నూచితములయిన కొన్నిలక్షణములు, ప్రాకృతము అనఁబఁదగిన ద్రావిడభాషలలోని మహారాష్ట్రమునఁ గోచరించెడిని — "త్వాత్మానమ్" — శి॥ రంతూన, గతూన. మొ॥ త్వాత్కంఠై ఊనప్రత్యయము మహారాష్ట్రమునఁ గానవచ్చెడిని. ఇటులే వైశాచికిఁజెప్పబడిన, "నోలస్తుమాళికా వైశాచ్యామ్" — శ్చ॥ మాళికా వైశాచ్యాం కేళస్యోహస్యాత్॥ శి॥ రాజాలాచా మొ॥ అనవిధ మహారాష్ట్రమునందును గోచరించెడిని.

మఱియు, దక్షిణదేశంబులఁ బుంకలబడినభాష, బాగ్ధికిచుని హృషీకేశశాస్త్రి వాఁనుచున్నాడు. ఆతని మతమునందు, ప్రాకృతభాషలు ఎఱు! బాగ్ధికి దాక్షిణాత్య చ సప్తభాషా ప్రక్షిప్తాః. అప్పుడయిన నాంధ్ర మొక ప్రాకృతముగాఁ జెప్పచున్నాడుగాని, తిక్కినముతని యభిప్రాయము విమర్శాత్మకముగాను.

సింగారీభాష మాగధీభాషయొక్క సాదృశ్యము నచ్చుట చూచుచున్నట్లు, దాక్షర్య, గోల్ల ప్పిడ్లుగారును డివెదరని మామ్యములరు తన భాషాత్వమునఁ దెలిపెను. సింగారీద్రావిడమనుటయు జేరినదిగాదా!

"Dr. Goldschmidt tried to prove that the Language of Ceylon shares some characteristics in common with the Magadha Prakrit, but, the exact relationship between Sinhalese and any other of the Prakritis dialects requires still further investigation. (Max-Muller Science of Language).

వెక్కునేల సంవత్సరములకు మున్ను సంక్షిప్తావస్థకు బాల్యది, వెక్కువకుంల మార్వలొందిన ప్రాకృతభాషలలో, చిరకాలము క్రిందటనే విక్షిప్తమజెంది, కాలక్రమమునఁ దెక్కువిభేదంబులకును సంస్కారంబులకును లొంగిన యిప్పటి క్యవహరమాంబున బొదలు భాషలను సంప్రదించి నిజములేట్లుట మిగుల కష్టసాధ్యమగుచుండె.

ద్రావిడభాషత్రయము విక్షిప్తమ జెందిన ప్రాకృతభాషయే; అయ్యది వైశాచియో, మాగధియో, ప్రాకృతమో? విమర్శింపబూరినచో నన్నిప్రాకృతముల పదజాలములు వీనిలోఁ గన్పట్టును. సంక్షిప్తావస్థకు బిదపదోచిన విక్షిప్తగావున నట్టి పాదగట్టుట వింతకాదు.

కృష్ణదేవరాయ కాలపు ఆంధ్రవాఙ్మయ స్థితి నెఱింగించు చారిత్రకభాగము వెల రు. 1-2-0 పరిప్రతులకు 1 ప్రతి యానాం. గ్రంథ విశ్రేణిలకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును.

ఇండియా ఇంగ్లాండులయందును ముద్రాధికారులచేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొనియాడబడినది. ఎన్ పంతులు నెం. 22 రు. ఆచారప్పక వీధి, మద్రాసు.

ఏక భాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము. వెల 0—4—0 పోస్టేజి అధికము. ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము, 6 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

573 ఆధునిక కవిజీవితములు శ్రీరాజా భుజంగరాయకృతము. ఆంధ్రవాణి కియ్యదిపుట్టి నిల్లు. ఇందు 250 ఘనకవి పండితోత్తముల రచనా మధురమయము, వారి జీవితములును గలవు. 500 పుటలు వెల రు 1.8-0. భారతీ వేద హవుస్, ఏలూరు.

శౌరదాంబ ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచార సంస్కరణమునకుమార్గ మిందు జూపబడినది. వెల 0—4—0 పోస్టేజివేణు. ఆంధ్రపత్రికా ఆఫీసు, పోస్టుభాష్య 212 మద్రాసు.

Magic Cure!		Marvellous effect!!	
Bathing Oil	Price	Rs.	0-8-0
Iron tonic pills	1 bottle of 48 pills	2-0-0	
Anti Malarial Drops	Price 6 Doses	0-8-0	
Descriptive Catalogue free on application			
ALLSUTT & Co.,			
491 CHEMISTS BROADWAY MADRAS.			

Approved by Text Book Committee కథలపుస్తకములు:—(1) సరస్వతి (2) సుశోభన (3) కావల్య వెల రు. 0-4-0 దేశభోగ్యమును, భామ పుష్పియు నొసంగు టానిక్ మార్గలు 48 కి రు. 1-0-0. 523 "విద్యానిధి", 87 రామస్వామివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర సర్వ శాశాల-విద్యాప్రవృత్తి. ఇది శ్రీయుత కట్టవంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. వెల 0—4—0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7. తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

నీమిల్లుఎక్కడైనా విడిగిపోయినదా? మద్రాసు, రాయపురముపోస్త, బెన్సికా భాగ్గడి, సి. గోపాలనాయక అంతుసన్ను వారు చాల త్వరితముగను చాల శ్రేష్ఠముగను బాగుజేయుదురు. 557

